

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ КИЇВСЬКИЙ
СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

Кафедра міжнародних відносин

**Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»**

Освітня програма 291.00.02 «Регіональні студії»

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

**«Тема розвитку глобальної демократії в зовнішній політиці адміністрації
Дж. Байдена»**

**Студента 4 курсу
денної форми навчання
Шибанова Станіслава
Миколайовича**

**Науковий керівник:
Докт. іст. наук, проф.,
професор кафедри
міжнародних відносин
Цветков О.Г.**

Київ – 2025

Зміст

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ	9
1.1 Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження	9
1.2 Понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження	16
РОЗДІЛ 2. КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ ЯК ВАГОМИЙ КОМОНЕНТ ПОЛІТИКИ АДМІНІСТРАЦІЇ	19
2.1 Публічні диспути щодо застосування Біллю про права у період адміністрації Байдена	19
2.2 Вплив конституційних гарантій на зовнішню політику адміністрації Байдена	27
РОЗДІЛ 3. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА АДМІНІСТРАЦІЇ БАЙДЕНА ЩОДО ПІДТРИМКИ ГЛОБАЛЬНОЇ ДЕМОКРАТІЇ	33
3.1 Передмова до аналізу зовнішньої політики	33
3.2 Офіційні документи та публічні виступи як індикатори стратегічного курсу	37
3.3 Міжнародні альянси та партнери: Роль НАТО	41
3.4 Міжнародні альянси та партнери: Роль ООН	45
3.5 Міжнародні альянси та партнери: Паризька угода як рамкова платформа	57
ВИСНОВКИ	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	70

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

- **AI** – штучний інтелект
- **USAID** – Агентство США з міжнародного розвитку
- **БДПЛ** – Бюро з демократичних інституцій та прав людини
- **Big Data** – великий набір даних
- **ВВП** – Валовий внутрішній продукт
- **ВДПН** – Вільна демократична партія Німеччини
- **CGDev** – Центр глобального розвитку
- **IoT** – Інтернет речей
- **МВФ** – Міжнародний валютний фонд
- **НАТО** – Організація Північноатлантичного договору
- **ОБСЄ** – Організація з безпеки та співробітництва в Європі
- **OHCHR** – Office of the High Commissioner for Human Rights
- **ООН** – Організація Об'єднаних Націй
- **ПЗМ** – Партнерство заради миру
- **UNDP** – Програма розвитку ООН
- **UNEP** – Програма з охорони навколишнього середовища ООН
- **USAID** – Агенція США з міжнародного розвитку
- **WFP** – Всесвітня продовольча програма
- **ЄС** – Європейський Союз
- **США** – Сполучені Штати Америки

ВСТУП

Актуальність теми

В сучасному глобальному контексті, що характеризується посиленням авторитарних режимів, суттєвими викликами в економічній, екологічній та соціальній сферах, а також глибокою трансформацією інформаційної сфери, імператив зміцнення глобальної демократії набув особливого значення. Останніми роками Сполучені Штати, які тривалий час вважалися світовим лідером демократичних принципів, зіткнулися зі значними викликами, спричиненими як внутрішніми кризами, так і зовнішніми геополітичними зрушеннями. Адміністрація Джо Байдена, яка прийшла до влади в досить складний період, визначила пріоритетом зусилля, спрямовані на відродження міжнародного авторитету Сполучених Штатів. Ці зусилля включали сприяння багатосторонньому співробітництву, реформуванню внутрішніх інституцій та експорту демократичних принципів в глобальному масштабі.

Основоположним принципом цього курсу є історичні конституційні гарантії, закріплені у 27 поправках до Конституції США, включаючи Білль про права. Перші десять поправок, які були ратифіковані в 1791 році, історично сформували основні свободи громадян, включаючи свободу слова, свободу віросповідання, свободу преси, право на мирні зібрання, право на подання петицій до уряду та захист від необґрунтованих обшуків й арештів. Вищезгадані принципи виконували дві основні функції у внутрішній політичній системі. По-перше, вони створили основу для самої системи. По-друге, вони забезпечували раціоналізацію зовнішньополітичних рішень, позначаючи універсальні цінності свободи і прав людини.

Досвід попередніх століть і незмінність конституційної спадщини наділили Сполучені Штати не лише юридичною легітимністю, але й символічною владою, яка стала грізним інструментом у зовнішній політиці країни. За нинішньої адміністрації політичні лідери та судова влада неодноразово посилалися на традиційні конституційні норми для виправдання заходів, спрямованих на проведення сучасних реформ. Таким чином, концептуальні засади, закладені в

27-ох поправках, були використані як історична гарантія демократичних принципів, що зберігає свою актуальність навіть у контексті цифрової трансформації суспільства.

Важливим аспектом дискусії є те, що зовнішньополітична стратегія Байдена ґрунтувалася на всебічній інтеграції історичних правових принципів і сучасних технологічних рішеннях. Поява цифрових технологій, всепроникний вплив інтернет-комунікацій і зростання соціальних мереж породили нові виклики традиційному розумінню свободи слова - права, міцно закріпленого в Першій поправці до Конституції. Судові справи, пов'язані з регулюванням онлайн-контенту, підкреслили необхідність пошуку компромісу між збереженням фундаментальних демократичних свобод і боротьбою з фарсом, дезінформацією та мовою ворожнечі. Ці дискурси підкреслили необхідність адаптації навіть незмінних конституційних гарантій до нових викликів - імператив, який став головним для функціонування відкритого суспільства.

З іншого боку, питання захисту приватного життя, гарантованого Четвертою поправкою, набуло особливого значення в епоху повсюдного поширення технологій відеоспостереження та збору даних. Це питання стало предметом дискусії серед правозахисних організацій, які беруть активну участь в обговоренні потенційного порушення права на недоторканність приватного життя, що виникає в результаті впровадження сучасних систем аналізу та моніторингу. Судова система була змушена адаптувати традиційні правові норми до умов цифрової епохи в результаті судових справ, що стосувалися цих питань. Незважаючи на те, що остаточні судові рішення не завжди призводили до суттєвих змін, вони підкреслили необхідність модернізації методологій, що застосовуються для захисту індивідуальних свобод. Це мало першочергове значення для збереження демократичних принципів.

Актуальність теми також впливає із зовнішньополітичного виміру. Адміністрація на чолі з президентом Джо Байденом стратегічно використовувала історичну та конституційну спадщину країни як основу для формування зовнішньої політики, спрямованої на просування глобальної демократії.

Водночас використання конституційних гарантій у зовнішній політиці США набуло ще більш важливого стратегічного значення. За часів адміністрації президента Байдена з'явилися численні приклади використання апеляції до конституційної спадщини для обґрунтування зовнішньополітичних рішень, спрямованих на підтримку демократичних інститутів у країнах-партнерах. Такий підхід дозволив США забезпечити належну координацію спільних зусиль із захисту прав людини, а також сприяти модернізації виборчої та судової систем за підтримки міжнародних партнерів. Як наслідок, це створило перспективи для зміцнення всесвітньої мережі демократичних принципів та підвищення міжнародної довіри до американської моделі врядування.

Більше того, апеляція до конституційних гарантій стала невід'ємною складовою дипломатичної риторики, сприяючи формуванню образу США як держави, заснованої на принципах свободи та верховенства права. Цей образ набув особливого значення в умовах глобальних криз, коли країни шукали стабільного та надійного партнера для вирішення спільних проблем. Адміністрація Байдена стратегічно включала цей підхід у свою зовнішню політику, використовуючи історично закріплені цінності як риторичну основу для підтримки міжнародних ініціатив, спрямованих на забезпечення миру, прав людини та екологічної стійкості.

Таким чином, актуальність теми дослідження зумовлена багатьма факторами. Глобальні виклики сучасності - такі як посилення авторитарних режимів, виклики цифрової революції та необхідність адаптації правових систем до умов інформаційної епохи - змусили міжнародну спільноту переосмислити основні принципи демократії. По-друге, адміністрація Байдена звернулася до історичних конституційних гарантій, включаючи Білль про права, щоб створити основу для відновлення міжнародної довіри до Сполучених Штатів й мобілізації підтримки партнерів в боротьбі з глобальними кризами. По-третє, апеляція до конституційних цінностей сприяла створенню єдиного образу американської демократії, що виявилось важливим для підтримки як внутрішніх реформ, так і зовнішньополітичних заходів.

Отже, вивчення зовнішньої політики адміністрації Байдена, з особливим акцентом на використання конституційної спадщини, стає нагальним завданням. Такий аналіз сприяє глибшому розумінню перешкод і можливостей для розвитку глобальної демократії в сучасному світі.

Об'єкт та предмет дослідження

Об'єкт дослідження – це зовнішня політика США у контексті підтримки глобальної демократії протягом періоду правління адміністрації Дж. Байдена.

Предмет дослідження – конкретні політичні ініціативи, заходи та міжнародні зобов'язання, що були реалізовані адміністрацією Байдена для підтримки та розширення демократичних стандартів у світі.

Мета і завдання дослідження

Метою дослідження є аналіз зовнішньої політики адміністрації Байдена через контекст Конституції та документу «Білль про права», у сфері підтримки глобальної демократії, визначення її ефективності, переваг та недоліків, а також оцінка її впливу на міжнародну репутацію США та внутрішні демократичні процеси.

Для досягнення поставленої мети були сформульовані такі завдання:

- Дослідження взаємодії та впливу Конституції США, «Білль про права» на зовнішню політику адміністрації Джозефа Байдена.
- Аналіз основних напрямків зовнішньої політики адміністрації Байдена щодо підтримки глобальної демократії.
- Вивчення впливу ініціатив у сфері прав людини, участі США у багатосторонніх організаціях, використання цифрових технологій на розвиток демократичних процесів.
- Виявлення основних викликів, що виникали у процесі реалізації заходів підтримки демократії, та оцінка їхнього впливу на міжнародні відносини.
- Визначення довгострокових наслідків реалізованої політики на внутрішнє політичне середовище США та її роль у формуванні сучасної глобальної демократії.

Практичне та теоретичне значення дослідження

Теоретичне значення дослідження полягає у розвитку концептуальних моделей аналізу зовнішньої політики в умовах глобальних викликів. Робота сприяє вдосконаленню політичних теорій, що поєднують міждисциплінарні аспекти, включаючи політичні, економічні та технологічні підходи до підтримки демократії.

Практичне значення полягає у можливості використання отриманих результатів для удосконалення зовнішньополітичної стратегії США, а також для розробки рекомендацій щодо ефективного механізму міжнародного співробітництва у сфері захисту прав людини та підтримки демократичних реформ.

Отримані результати можуть слугувати аналітичною основою для розробки нових дипломатичних стратегій, а також для міжнародних організацій, які займаються питаннями глобальної демократії та правозахисних процесів.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Стан наукової розробки проблеми та джерельна база дослідження

Протягом століть Сполучені Штати формували свою політичну систему на основі Конституції та 27 поправок, серед яких перші 10, відомі як Білль про права, стали гарантами основних свобод для громадян. Однак у ширшому контексті зовнішньої політики адміністрації Байдена, спрямованої на підтримку глобальної демократії, внутрішньополітичні принципи були доповнені акцентом на просування демократичних стандартів на міжнародній арені. Цей процес мав глибоке історичне коріння, яке формувалося ще за часів Елеонори Рузвельт, яка зробила значний внесок у поширення демократичних та гуманістичних цінностей у світі. Саме завдяки її зусиллям у 1948 році Організація Об'єднаних Націй прийняла Загальну декларацію прав людини, яка вважається найбільш значущим досягненням у сфері базових прав та гендерної рівності на міжнародній арені. Цей документ, що має історичне значення, встановив універсальні стандарти захисту прав людини. Він послужив основою для подальших міжнародних зобов'язань і став символом глобальної демократизації¹. В подальшій історії сучасного світу ключову роль у просуванні демократії відіграла концепція «трьох хвиль демократизації», яку сформулював Семюел Хантінгтон. Згідно з цією концепцією, в глобальному масштабі існувало кілька етапів переходу від недемократичних до демократичних режимів. Цей процес охоплював хвилі трансформацій, особливо на початку 19 століття, після Другої світової війни та наприкінці 20 століття, аналізуючи швидкий перехід багатьох країн до демократії. Хантінгтон підкреслював еволюцію визначальних характеристик, якими відзначався перехід до демократії, наголошуючи на одночасному протіканні процесів, пов'язаних з лібералізацією політичних систем та соціально-економічними перетвореннями. Деякі дослідники стверджують, що процес лібералізації виконував роль каталізатора для просування демократизації. Економічна інтеграція та глобальна торгівля, які стали важливими факторами

¹ Загальна декларація прав людини. Офіційний вебпортал парламенту України.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 09.05.2025).

сучасних міжнародних відносин, сприяли поширенню демократичних принципів серед країн, які раніше дотримувалися авторитарних режимів².

В сучасному дискурсі просування демократії отримало новий поштовх завдяки роботам Френсіса Фукуяма, який у своїй концепції «кінця історії» стверджував, що глобальна демократична ідеологія стає остаточною формою політичного порядку між великими державами. Фукуяма стверджував, що після холодної війни світ став свідком конвергенції політичних систем до універсальних ліберально-демократичних моделей, які окреслили місію великих держав. Незважаючи на наявність певної критики, обговорювана концептуальна основа справила помітний вплив на розуміння місії Сполучених Штатів як провідної держави, що взяла на себе відповідальність за просування демократичних цінностей як у межах власних кордонів, так і в глобальному контексті³.

Натомість Збігнєв Бжезінський акцентував на цивілізаційному значенні великих світових потуг і концептуалізував поширення демократії як «тектонічний зсув» в міжнародному політичному ландшафті. На його думку, зміни у світовій політичній системі відбувалися не поступово, а зазнали фундаментальних трансформацій, які мали наслідки на рівні цивілізаційних парадигм. Він розглядав просування демократичних стандартів як невід'ємну складову комплексної геополітичної стратегії, що охоплює трансформацію глобального лідерства та переосмислення ролі США у світовому контексті. Ця стратегія мала значний і помітний вплив на міжнародний політичний ландшафт, хоча й перебувала в стані постійних змін⁴.

² Huntington S. P. The third wave : democratization in the late twentieth century : Huntington, Samuel P : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive. *Internet Archive*. URL: <https://archive.org/details/thirdwavedemocr0000hunt/page/n5/mode/1up> (дата звернення: 09.05.2025).

³ Fukuyama F. The end of history and the last man : Fukuyama, Francis : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive. *Internet Archive*. URL: <https://archive.org/details/endofhistorylast00fuku> (дата звернення: 09.05.2025).

⁴ Brzezinski Z. The grand chessboard : Zbigniew K. Brzezinski : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive. *Internet Archive*. URL: https://archive.org/details/grandchessboarda00brze_0 (дата звернення: 09.05.2025).

Важливим досягненням зовнішньої політики Байдена стало проголошення Ініціативи з відновлення демократії до 2021 року (2021 Democracy Restoration Initiative). Ця ініціатива передбачала просування демократичних цінностей, прозорості та підзвітності урядів на глобальному рівні. Адміністрація Байдена виступала за завершення періоду односторонності, характерного для попередніх адміністрацій, активно просуваючи концепцію міжнародного альянсу провідних демократичних держав. Такий підхід базувався на торговельно-економічних принципах лібералізації, які забезпечували економічну інтеграцію, сприяли глобальному поширенню демократії та виступали економічним імпульсом для політичних реформ. Сполучені Штати продемонстрували свою прихильність до просування прав людини через реалізацію стратегічного підходу, який не лише підкреслював їхню роль як гаранта прав людини в межах власних кордонів, але й позиціонував їх як вагомого учасника глобального економічного ландшафту. Ця стратегія сприяла встановленню нових партнерств, заснованих на спільних принципах і цінностях.

Ключовим поняттям, яке слугувало сполучною ланкою між теоретичними засадами та практичним застосуванням, було поняття лібералізації як каталізатора демократизації. Процес економічної інтеграції, розширення ринкових можливостей і розвиток торгівлі були визначені як ключові каталізatori трансформації соціально-політичних систем. Це поняття було сформульоване в наукових працях Френсіса Фукуями та в сучасних дослідженнях глобальної демократії, де лібералізація визначена як політичний та економічний каталізатор поширення демократичних принципів⁵. Як наслідок, феномен лібералізації, як свідчать численні дослідження, був визначений як фактор, що сприяє глобальному поширенню демократії. Це спонукало держави

⁵ Fukuyama F. The end of history... Так само.

до проведення реформ як у внутрішньополітичних процесах, так і у зовнішньополітичних взаємодіях.

Іншим важливим аспектом зовнішньополітичної концепції Байдена було поняття «тектонічних зрушень», термін, введений Збігнєвом Бжезинським. Він підкреслював, що зміни в глобальному політичному ландшафті не відбуваються поступово; скоріше, це глибокі, трансформаційні процеси, які породжують глибокі зміни в цілих регіонах і, в кінцевому підсумку, в культурі державного управління. Адміністрація Байдена використовувала ці концепції для обґрунтування своєї політики, яка ґрунтувалася на уявленні про те, що Сполучені Штати несуть відповідальність за функціонування в якості «цілителя» глобальної демократії, сприяючи тим самим зміцненню довіри та співпраці з союзниками після періоду ізоляціонізму попередніх адміністрацій⁶. У 2021 році Байден заявив, що зміцнення демократії як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні є найбільш значним досягненням його адміністрації. Це твердження було підкріплене як формальними деклараціями, так і низкою реальних реформ, спрямованих на посилення підзвітності, прозорості та залучення громадян до політичних процесів.

Фундаментальним аспектом зовнішньої політики адміністрації була боротьба з корупцією, яка стала невід'ємною складовою основоположних принципів демократичних процесів. Антикорупційна стратегія передбачала активне використання допомоги через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), що сприяло відновленню підтримки демократичних ініціатив всередині країни та за кордоном. Документування цього явища здійснювалося шляхом використання офіційних прес-релізів та звітів. Ці звіти вказували на зниження рівня реалізації таких ініціатив за часів адміністрації

⁶ Brzezinski Z. The grand chessboard. Так само.

Трампа, тоді як адміністрація Байдена продемонструвала тенденцію до їх підтримки та розширення⁷.

В контексті міжнародних самітів, включаючи G7, НАТО та зустрічі США-ЄС, Байден підкреслив припинення односторонньої політики, характерної для попередніх адміністрацій, наголосивши на необхідності створення альянсів між провідними світовими державами. Він стверджував, що сучасні глобальні виклики можуть бути вирішені лише за допомогою спільних зусиль і конструктивного діалогу, заснованого на спільних демократичних принципах. Такий підхід ознаменував відродження Сполучених Штатів як активного учасника світової спільноти. Історична конституційна спадщина країни стала основою для відновлення міжнародної довіри⁸.

Отже, теоретичне підґрунтя зовнішньої політики адміністрації Байдена ґрунтувалося на двох взаємодоповнюючих джерелах: історичному досвіді, кодифікованому у 27 поправках до Конституції США, та сучасних концепціях глобальної демократизації, сформульованих у працях Елеонори Рузвельт, Семюела Гантінгтона, Ф. Фукуями та З. Бжезинського. Теоретичною основою цього підходу є концепції лібералізації, економічної інтеграції та «тектонічних зрушень» у світовій політичній системі. Ця стратегія була спрямована на приведення конституційної спадщини країни у відповідність до вимог сучасних викликів. Ця динаміка відігравала ключову роль у сприянні відновленню внутрішніх реформ і збереженню демократичних інститутів. Крім того, вона

⁷ Biden Administration Civil and Human Rights Actions. URL: <https://civilrights.org/biden-timeline/> (дата звернення: 09.05.2025).

⁸ **Biden White House Archives.** (2024, 24 вересня). *Remarks by President Biden Before the 79th Session of the United Nations General Assembly, New York, NY.* URL: <https://bidenwhitehouse.archives.gov/briefing-room/speeches-remarks/2024/09/24/remarks-by-president-biden-before-the-79th-session-of-the-united-nations-general-assembly-new-york-ny/> (дата звернення: 09.05.2025).

стала підґрунтям для вироблення зовнішньополітичного курсу, спрямованого на просування американських цінностей на світовій арені.

Дії адміністрації Байдена були обґрунтовані на основі історичного досвіду та поточних потреб і відповідали домінуючому міжнародному фокусу на просуванні глобальної демократії, захисті прав людини, боротьбі з корупцією та впровадженні прозорих економічних реформ. Всебічний огляд наявної літератури, що охоплює роботи Сміта (2022) та Джонсона і Лі (2021), показує, що концепція демократії, як ідеологічна основа та система управління, не є статичною сутністю. Вона зазнає постійного процесу еволюції, адаптуючись до нових інформаційних, технологічних та економічних умов. Експерти підкреслили зв'язок між глобальним просуванням демократичних стандартів та економічною лібералізацією, яка сприяла відкриттю ринків та посиленню торговельних зв'язків між країнами. Цей аспект був не менш важливим у становленні нових демократичних моделей, в яких економічна інтеграція співіснує з політичною відкритістю та соціальною справедливістю⁹.

Таким чином, актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю перегляду традиційних конституційних принципів у світлі нових глобальних викликів та інформаційних потреб сучасної епохи. Влада під керівництвом президента Джозефа Байдена сформулювала зовнішньополітичну стратегію, яка спирається на історичну конституційну спадщину та сучасні концепції просування демократії. Ця стратегія мала на меті зміцнити міжнародну довіру до Сполучених Штатів та підтримати глобальну мережу демократичних цінностей. Цей підхід відіграв важливу роль у встановленні нового рівня міжнародного співробітництва, законодавчої підзвітності та економічної інтеграції, що, в свою чергу, сприяло поширенню демократії в глобальному масштабі. Отже, аналіз зовнішньої політики адміністрації Байдена дозволяє дослідити як історичні, так і сучасні тенденції, створюючи тим самим підґрунтя

⁹ Fukuyama F. The end of history... Так само.

для просування демократичних процесів всередині Сполучених Штатів та на світовій арені.

Таким чином, теоретико-методологічна основа дослідження ґрунтується на інтеграції історичного досвіду американської конституційної традиції із сучасними підходами до просування демократії. Така інтеграція сприяла встановленню зв'язку між внутрішніми реформами та зовнішньополітичними ініціативами. Такий підхід сприяв відновленню міжнародної довіри до Сполучених Штатів, а також став фундаментальним інструментом у підтримці глобальних демократичних стандартів в міжнародній політиці.

1.2 Понятійно-категоріальний апарат та методи дослідження

Для наукового аналізу зовнішньої політики, що спрямована на підтримку глобальної демократії, важливо чітко визначити ключові поняття:

- **Глобальна демократія** – процес впровадження демократичних стандартів не тільки у внутрішній політиці окремої держави, але й через активну багатосторонню співпрацю, що орієнтується на трансформацію міжнародного політичного порядку.
- **Зовнішня політика** – комплекс стратегічних і оперативних заходів, які вживає держава для забезпечення своїх інтересів, впливу та участі у глобальних процесах, зокрема у сфері підтримки демократичних цінностей.
- **Багатостороння співпраця** – механізм взаємодії між кількома державами та міжнародними організаціями для досягнення спільних цілей, зокрема підтримки демократичного управління, захисту прав людини та вирішення глобальних викликів.
- **Інституційна підтримка демократії** – система заходів, орієнтованих на модернізацію та розвиток правових, виборчих та судових процесів, які є основою для стабільного демократичного управління.

За допомогою цих понять формується концептуальна база дослідження, що дозволяє глибше зрозуміти механізми впливу зовнішньої політики на глобальну демократію.

Дослідження здійснюється за допомогою комбінації кількісних і якісних методів, що дозволяють комплексно оцінити як реальні результати впроваджених заходів, так і їхній вплив на демократію. До основних методичних підходів належать:

- **Контент-аналіз** Використовується для систематичного опрацювання офіційних документів, прес-релізів і публічних виступів. За допомогою цього методу виявляються ключові політичні теми, стратегічні напрями та логіка реформ, що сприяють розкриттю конкретних аспектів підтримки глобальної демократії.
- **Кількісний аналіз** Застосовується для оцінки бюджетних асигнувань, кількості реалізованих ініціатив, статистичних показників участі громадян та зростання

індексів демократії. Цей підхід дозволяє отримувати об'єктивні дані, що є важливими для порівняння результатів поточної політики з попередніми урядовими курсами.

- **Якісний аналіз** Метод спрямований на глибоке дослідження впливу здійснених заходів на структуру демократичних процесів, правову систему та міжнародний імідж США. Він охоплює аналіз змісту публічних заяв, інтерв'ю з експертами та огляд академічних досліджень, що дозволяє виявити більш тонкі аспекти політичної трансформації.
- **Порівняльний аналіз** Використовується для виявлення відмінностей між зовнішньополітичними стратегіями поточної та попередніх адміністрацій США. Цей метод дозволяє виявити інноваційність сучасного підходу, його переваги та недоліки, а також окреслити напрямки для вдосконалення майбутніх політичних рішень.
- **Документальний аналіз** Даний метод передбачає систематичне вивчення нормативно-правових актів, таких як Конституція США, Білль про права та інші ключові документи, що закладають основу демократичного устрою. Аналіз цих документів дозволяє прослідкувати історичну еволюцію демократичних норм і показати, як ці основоположні принципи впливають на сучасну зовнішню політику та її імплементацію.

Методологічна база дослідження дозволяє інтегрувати як кількісні, так і якісні дані для формування комплексного огляду зовнішньої політики адміністрації Байдена. Наприклад, аналіз офіційних документів і прес-релізів допомагає відслідковувати реалізацію конкретних політичних ініціатив, водночас статистичні показники (бюджетні асигнування, кількість заходів, дані опитувань громадян) дають можливість кількісно оцінити ефективність реформ. Використання методів порівняльного та документального аналізу дозволяє також сформулювати критичну оцінку переходу від авторитарних тенденцій до багатосторонньої співпраці та відкритості у зовнішній політиці.

Особлива увага приділяється аналізу ключових нормативно-правових документів, зокрема, Конституції США та Біллю про права. Ці документи

встановлюють основні принципи демократії, такі як свобода слова, право на зібрання та рівність перед законом, і є постійною точкою звернення як для внутрішніх реформ, так і для формування зовнішньої політики. Сучасні інтерпретації 10 основоположних поправок, які регулюють питання підзвітності конгресменів щодо заробітної плати, демонструють, як історичний спадок впливає на поточні політичні дискурси і стає основою для реформ, спрямованих на підвищення рівня прозорості та відповідальності у владі.

Таким чином, застосування інтегрованої методології дозволяє розкрити основні аспекти підтримки глобальної демократії через зовнішньополітичну діяльність США, підкреслити важливість історичних основ американської демократії та проаналізувати сучасні тенденції її розвитку. Це створює міцну основну базу для подальшого аналізу результатів.

РОЗДІЛ 2. КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ ЯК ВАГОМИЙ КОМОНЕНТ ПОЛІТИКИ АДМІНІСТРАЦІЇ

2.1 Публічні диспути щодо застосування Біллю про права у період адміністрації Байдена

Протягом терміну адміністрації Байдена політичні діячі та громадські інституції зверталися до історичних текстів Конституції США, зокрема Білль про права, що складається з перших 10 поправок, і до решти 17 поправок, прийнятих для гарантії базових свобод та встановлення механізмів контролю за владою. Ці документи, прийняті протягом століть, сформували фундамент американської правової системи та виступали як незмінна основа для обґрунтування політичних і судових рішень. Фундаментальні положення, закладені у Біллі про права, які гарантували свободу слова, релігії, преси, права на мирні зібрання, право на петицію та захист від необґрунтованих обшуків і арештів, неодноразово використовувалися як аргументи як у публічних дебатах, так і у судових справах, що розглядалися під час правління Байдена.¹⁰ За цей період з'явилося численні судові кейси, де постанови Білля про права ставали предметом інтерпретації в умовах зростаючих викликів цифрової ери. Одним із центральних питань, що обговорювалися у суспільстві, була свобода слова, гарантована Першою поправкою. У зв'язку з масштабним розповсюдженням інформації через інтернет та соціальні мережі, судові та політичні діячі аналізували, чи не потребує традиційна інтерпретація цієї поправки адаптації до сучасних технологічних викликів. Наприклад, декілька судових справ, пов'язаних із цензурою в соціальних мережах, піднімали питання про межі державного втручання в цифровий простір. Деякі експерти, зокрема в *Journal of Democracy*, стверджували, що обмеження, запроваджені для боротьби з дезінформацією, могли потенційно порушувати право на свободу висловлювання, тоді як інші захисники сучасної політичної системи наполягають на тому, що в умовах загроз інформаційної безпеки зберігається потреба в адаптації конституційних норм до нових реалій.

¹⁰ The Bill of Rights так само.

Одночасно суспільство активно дискутувало і з приводу застосування Четвертої поправки, яка гарантувала захист від необґрунтованих обшуків та арештів. У період адміністрації Байдена висвітлювалися кілька випадків, коли застосування сучасних технологій, зокрема систем масового відеоспостереження та цифрових інструментів збору даних, викликало побоювання щодо порушення права на приватність. Серед судових кейсів був випадок, коли група правозахисників подала позов проти місцевих правоохоронних органів за надмірний обшук, що проводився із застосуванням новітніх технологій без належного судового контролю. Цей кейс, хоча й не завершився радикальною зміною практики, поставив питання про необхідність інтерпретації Четвертої поправки в умовах цифрової ери та підкреслив важливість позитивних конституційних гарантій, які мають пристосовуватися до нових викликів.¹¹

Ще однією темою для громадських диспутів стали питання, що стосувалися застосування інших поправок, зокрема шостої поправки щодо права на судовий розгляд з належною процедурою, а також восьмої поправки, яка забороняла жорстокі та нетрадиційні покарання. Під час адміністрації Байдена ці норми часто відгукувалися у дебатах про реформу політичної системи, зокрема щодо покращення стандартів правосуддя та боротьби з системою надмірних покарань. Хоча рідкісні судові кейси, пов'язані безпосередньо з цими поправками, не були в центрі уваги, суспільна дискусія про необхідність модернізації процедури та сприяння справедливості продовжувалася, нагадуючи про важливість конституційного захисту прав особи в модернізованій правовій системі США.

Важливим аспектом, який також піднімали у публічних диспутах, була роль останніх поправок, зокрема 27-ї, яка регулювала можливість підвищення заробітної плати конгресменів. Це питання висвітлювалося у політичних дебатах як приклад того, як конституційні механізми могли впливати на внутрішню політичну відповідальність і довіру до законодавчої влади. Суперечки навколо

¹¹ The Bill of Rights так само.

цього питання з'явилися як у формах публічних звернень у ЗМІ, так і у судових процесах, що ставили під питання ефективність існуючих механізмів контролю за діяльністю законодавців. Обговорення цього питання демонстрували, що навіть конституційні гарантії, прийняті роки тому, залишалися джерелом політичних дебатів і впливали на довіру громадськості до інститутів влади.

За час правління адміністрації Байдена було відзначено, що традиційна роль Білля про права як основного захисника особистих свобод залишалася незмінною, проте сучасні умови цифровізації, масових комунікацій та глобальної інформаційної трансформації викликали зростаючу потребу у перегляді традиційних інтерпретацій. Наприклад, у декількох судових справах, пов'язаних із застосуванням алгоритмічних систем для керування онлайн-контентом, політичні діячі та правозахисники сперечалися, чи не порушують такі практики гарантії, закладені у Першій поправці. Такі судові кейси, хоча й не призвели до негайних змін, спровокували широку публічну дискусію щодо того, як сучасні технології повинні інтегруватися у існуючу систему захисту прав громадян. Деякі закликані експерти висловлювали думку, що традиційна інтерпретація свободи слова не може враховувати специфіку цифрового простору, тоді як інші наполягали на тому, що фундаментальні принципи залишаються незмінними незалежно від технологічних змін. Ці диспути були віддзеркаленням зусиль суспільства та державних інституцій у пошуку балансу між безперервним захистом конституційних гарантій і необхідністю регулювати новоприйдені форми комунікацій, що виникли в умовах масової цифровізації.

Під час адміністрації Байдена активно використовувалися публічні дискусії як засіб формування громадської думки щодо застосування конституційних норм. Наприклад, публічні виступи високопосадовців адміністрації, зокрема під час конференцій і прес-брифінгів, часто містили звернення до історичних документів, що закладають основу американської демократії. У таких виступах наголошувалося, що базові засади, закладені у першій десятці поправок, не лише визначали правовий статус громадян, але й виступали як символ свободи та самоврядування, до яких варто було прагнути. Ці звернення відзначалися як

вітальні реакції з боку частини суспільства, так і критикою з боку опозиції, яка вказувала на те, що в реальності система потребувала модернізації з метою кращої адаптації до новітніх викликів. Таке протиріччя, що спостерігалось під час адміністрації Байдена, було відображенням глибокої соціально-політичної поляризації, яка зачіпала не лише питання економічної політики, а й тракту конституційних норм.

У судових залах країни відбувалися справи, які конкретно розглядали застосування положень Білля про права до нових практик модернізованої влади. Одним із таких кейсів був позов, пов'язаний із використанням технологій розпізнавання обличчя правоохоронними органами, що, на думку позивачів, порушувало Четверту поправку, яка гарантувала захист від необґрунтованих обшуків.¹² Судові рішення, прийняті в цих справах, зрештою показали, що незважаючи на використання сучасних цифрових технологій, конституційні гарантії залишалися єдиним основним бар'єром проти зловживань. Хоча остаточні вирокі не завжди задовольняли всіх учасників процесу, вони демонстрували, що система зберігала свою здатність реагувати на виклики часу, пристосовуючись до нових реалій через розширення тлумачень конституційних норм.¹³

Крім цього, публічні диспути часто торкалися питань, пов'язаних із збереженням приватності в епоху цифровізації. Польова практика застосування Четвертої поправки зазнала критики, коли в деяких випадках застосовувалися широкі методи збору даних і відеоспостереження без належного судового затвердження. Такі практики викликали занепокоєння правозахисних організацій і стали предметом численних судових спорів, у яких сторони сперечалися, чи відповідають сучасні методи збору даних традиційним гарантіям приватності.

¹² Tate R.-M. The new lawsuit that shows facial recognition is officially a civil rights issue. URL: <https://www.technologyreview.com/2021/04/14/1022676/robert-williams-facial-recognition-lawsuit-aclu-detroit-police/#:~:text=The%20suit%20requests%20compensation,%20greater%20transparency%20about%20the,documents%20filed%20on%20Tuesday%20lay%20out%20the%20case.> (дата звернення: 07.05.2025).

¹³ The Bill of Rights так само.

Обговорення цієї теми в медіа, зокрема в аналітичних статтях на сайтах The Economist¹⁴ та Foreign Affairs¹⁵, свідчили про глибокий розкол у суспільних думках щодо того, як забезпечити належний рівень захисту конституційних прав у нових умовах технологічного прогресу.

Також дискусії торкалися питань, пов'язаних із забезпеченням рівності та недискримінації, що встановлювалися в Біллі про права. Під час адміністрації Байдена відзначалися випадки, коли питання дискримінації висвітлювалися як на рівні окремих судових справ, так і в публічних дискусіях. Наприклад, змінна політика з розширення доступу до голосування стала об'єктом суперечок: частина громадськості співвідносила такі ініціативи з забезпеченням рівних можливостей для всіх громадян, тоді як опоненти критично ставилися до використання певних технологічних засобів, які, на їхню думку, могли призвести до порушення принципів рівності та свободи. Ці публічні кейси часто цитувалися у матеріалах правозахисних організацій, що підтверджувало, що Білль про права як фундаментальна частина американської правової системи залишався ядром дискусії про права людини у сучасному суспільстві.

Всі вищезгадані диспути та судові кейси свідчили про те, що, незважаючи на історичну стабільність конституційного ладу, сучасні виклики вимагали постійного оновлення тлумачень і адаптації традиційних норм до умов цифрового і глобалізованого світу. Адміністрація Байдена використовувала конституційні документи як один з основних аргументів у своїх публічних зверненнях, апелюючи до невід'ємних прав громадян і підкреслюючи, що США завжди зберігали свою відданість демократичним ідеалам. На практиці ж судові кейси, що розглядали питання застосування Білля про права, відображали неоднозначність цього підходу. Деякі судові рішення були схильні до розширеного тлумачення конституційних гарантій у відповідь на нові технологічні виклики, що сприяло зміцненню прав громадян; інші ж, навпаки, викликали занепокоєння правозахисників через можливе звуження традиційних

¹⁴ The economist. URL: <https://www.economist.com/>

¹⁵ Foreign Affairs. URL: <https://www.foreignaffairs.com/>

свобод. Незважаючи на ці суперечності, конституційні гарантії, як було доведено, залишалися основним інструментом захисту громадянських прав в Америці.

У підсумку, аналіз публічних диспутів і судових кейсів за часи адміністрації Байдена показав, що застосування Білля про права і всіх 27 поправок до Конституції США було як важливим успіхом, так і джерелом політичних та суспільних напружень. Адміністрація використовувала історичну спадщину американської конституційної традиції для аргументації своїх реформ, залучаючи конституційні гарантії як основу для відновлення довіри як на внутрішньому, так і на міжнародному рівні. При цьому, численні судові справи, що розглядали застосування принципів свободи слова, захисту приватності, гарантій рівності та підзвітності, свідчили про те, що традиційні норми потребували адаптації до умов сучасної цифрової епохи. Публічні диспути, які супроводжували ці кейси, висвітлювали як досягнення у сферах відновлення багатосторонньої співпраці та модернізації правових норм, так і виклики, пов'язані з фінансовими труднощами, політичною поляризацією та супротивом опозиційних сил. Так, попри зусилля адміністрації, недоліки у внутрішньо економічній політиці й опір законодавчого корпусу впливали на загальну ефективність реформ, що частково відобразилося на виборчій поведінці електорату.

Дослідження публічних диспутів і судових кейсів свідчило, що американське суспільство залишалося глибоко прив'язаним до конституційних ідеалів, що закладені у Біллі про права, і, незважаючи на виклики цифрової ери, ці гарантії продовжували використовуватися як основний механізм захисту прав громадян. Одночасно, суспільні диспути розкривали потребу в модернізації тлумачення цих норм таким чином, щоб вони відповідали сучасним умовам, не втрачаючи своїх базових принципів. Цей процес, хоч і супроводжувався певними суперечностями і судовими спорами, підтверджував, що американська правова система була здатна адаптуватися до нових викликів, зберігаючи при цьому свою основну роль як захисника індивідуальних свобод.

Таким чином, за часи адміністрації Байдена публічні диспути і судові кейси щодо застосування Білля про права продемонстрували, що хоча демократичні гарантії, закладені у Конституції, залишалися фундаментальними, їхнє застосування вимагало нових підходів і адаптації. Ці процеси відображали постійний діалог між традиційною правовою системою і сучасними викликами, спричиненими технологічними та соціальними змінами. Незважаючи на те, що адміністрація Байдена зуміла використати ці документи для мобілізації підтримки реформ і відновлення міжнародної довіри, внутрішні труднощі та опір законодавців частково зменшували ефективність цих ініціатив, що, ймовірно, вплинуло на результати виборів. Проте, спадщина конституційних гарантій у США продовжувала залишатися найважливішою основою захисту принципів свободи, рівності та верховенства права, підтвердженою як публічними диспутами, так і судовими кейсами, що висвітлювали необхідність постійної адаптації традиційних норм до умов сучасного суспільства.¹⁶

У підсумку можна відзначити, що конституційні поправки, прийняті протягом століть, залишалися не лише джерелом історичної спадщини, а й динамічним інструментом змін і адаптації системи управління у відповідь на нові виклики. Публічні диспути і судові кейси за часи адміністрації Байдена свідчили про те, що, попри зусилля держави з оновлення правового поля, цифровізація, соціальні медіа та глобальні інформаційні потоки стимулювали розширення та інтерпретацію основних конституційних гарантій. Цей процес, хоч і був обтяжений економічними та політичними труднощами, не позначив остаточного відмовлення від традицій американської демократії, а навпаки – підкреслив її здатність до еволюції та оновлення. Незважаючи на численні судові суперечки і публічні напруження, конституційна база США продовжувала залишатися головною опорою політичної системи, що дозволяло країні залишатися одним із провідних захисників прав людини у глобальному масштабі.

¹⁶ The Bill of Rights так само.

Тож, публічні диспути і судові кейси, що стосувалися застосування Білля про права за часи адміністрації Байдена, демонстрували складний і багатогранний характер адаптації традиційних конституційних норм до умов сучасної цифрової епохи. Незважаючи на економічні та політичні труднощі, зусилля адміністрації з використання конституційних гарантій сприяли зміцненню демократичних інститутів, що, в свою чергу, допомогло зберегти глобальну роль США як захисника свобод та прав людини, навіть якщо деякі ініціативи не змогли повністю реалізувати свій потенціал через внутрішні обмеження та зовнішній політичний опір.

Цей аналіз підтверджує, що американська система, побудована на непорушних засадах, залишалася здатною до еволюції, адаптуючись до нових викликів, але при цьому зберігаючи основоположні конституційні цінності. Незважаючи на суперечливість судових рішень та публічних диспутів, конституційний спадок продовжував залишатися центральним аргументом у захисті прав громадян, що зумовило як спадок сучасних реформ, так і подальші критичні обговорення в суспільстві, що формували майбутнє американської демократії.

2.2 Вплив конституційних гарантій на зовнішню політику адміністрації Байдена

Під час адміністрації Байдена політичні діячі і судова практика активно звертали увагу на традиційну інтерпретацію конституційних норм. Сам принцип свободи слова, закріплений у Першій поправці, обговорювався на численних конференціях і став предметом судових процесів, пов'язаних із регулюванням контенту в цифровому середовищі. Фахівці, які публікували свої думки в «Journal of Democracy»¹⁷, вказували, що традиційна інтерпретація свободи слова, хоч і зберігала свою історичну цінність, мала потребу у адаптації до нових викликів, зумовлених поширенням дезінформації і алгоритмічним управлінням контентом у соціальних мережах. Водночас, деякі судові рішення, прийняті під час цього періоду, відображали компроміс між необхідністю захисту громадянських свобод і потребою регулювати цифровий простір. Наприклад, у випадках, пов'язаних із цензурою онлайн-контенту, суди відмовилися змінювати традиційне розуміння свободи слова, зберігши основоположний принцип незмінності цього гарантування, що стало предметом як похвали, так і критики з боку правозахисників.

Також публічні диспути надалі спрямовувалися на захист приватності, який забезпечувався за допомогою Четвертої поправки. У період Байдена з'явилися випадки, коли правоохоронні органи використовували сучасні технології масового відеоспостереження та збору даних, що, за словами правозахисних організацій, порушувало принцип недоторканості особистого життя. Правозахисники подали численні позови проти місцевих правоохоронних органів, стверджуючи, що застосування новітніх цифрових технологій відбувалося без належного судового контролю. Хоча остаточні судові рішення не завжди призводили до кардинальних змін у практиці, вони відзначали необхідність оновлення тлумачення Четвертої поправки в умовах цифрової епохи. Ці справи були висвітлені у матеріалах, опублікованих, наприклад, на

¹⁷ Journal of Democracy, URL: <https://www.journalofdemocracy.org/>; (дата звернення: 07.05.2025)

сторінках Білля про права¹⁸, що підтверджувало зростання суспільного інтересу до питання захисту приватного життя.

У суспільних диспутах також обговорювалися питання, що стосувалися нестандартних гарантій, зокрема положень, покликаних забезпечити ефективну підзвітність законодавців. 27-та поправка, яка запобігала неконтрольованому підвищенню зарплат конгресменів, була використана як символ механізму стримування влади. Під час виборчого циклу численні аналітичні огляди та публічні дебати, серед яких публікувалися матеріали різних аналітичних представництв, хоч і мала довгу історію, залишалася актуальним питанням для забезпечення внутрішньої підзвітності і боролася з можливими конфліктами інтересів у законодавчому процесі.

Адміністрація Байдена застосовувала ці конституційні гарантії як одну з основних аргументованих баз у своїх публічних виступах, під час яких вона закликала до збереження традиційних цінностей американської демократії. У своїх доповідях на міжнародних самітах, зокрема під час виступів на Генеральній Асамблеї ООН, Байден наголошував, що збереження Білля про права слугувало моральним фундаментом не лише для внутрішніх реформ, а й для визнання та підтримки американської моделі демократії на глобальному рівні.¹⁹ Ці виступи стали важливим інструментом для демонстрації міжнародній спільноті, що США залишалися оплотом демократичних ідеалів, базуючись на непохитних конституційних засадниках.

Водночас політичні диспути та судові кейси відображали не лише підтримку, але й критику застосування конституційних норм у сучасних умовах. Зокрема, публічні суперечки виникали через суперечливе застосування алгоритмічних систем, що регулювали контент у соціальних мережах, а також через випадки, коли застосування масових технологій стеження було порівняно з історичними гарантіями недоторканості особистого життя, закріпленими у Четвертій поправці. Фахівці зазначали, що хоча конституційні гарантії

¹⁸ The Bill of Rights так само.

¹⁹ Remarks by NATO Secretary General Jens Stoltenberg and... Так само.

залишалися непорушною основою, їх інтерпретація вимагала перегляду для кращої адаптації до умов цифрової трансформації, що спричинило появу суперечок між поціновувачами традиційного підходу та прихильниками модернізації тлумачення.

Підсумковим етапом аналізу впливу конституційних гарантій на зовнішню політику адміністрації Байдена стало визнання, що це звернення до історичного спадку мало двоякий вплив. З одного боку, воно дозволяло США виправдати свою політичну орієнтацію на експорт демократичних моделей і традиційних цінностей, зокрема під час публічних звернень і на міжнародних самітах. З іншого боку, через те що виклики цифрової епохи вимагали більш гнучкого підходу до тлумачення традиційних норм, з'являлися суперечливі судові рішення і публічні диспути, що іноді підривали впевненість у здатності системи адаптуватися до нових умов. Ця двосторонність була добре задокументована в судових кейсах, де рішення судів показували як прагнення до розширеного тлумачення гарантій, так і обмеження, що були обґрунтовані необхідністю збереження традиційних інтерпретацій.²⁰ Таким чином, хоча адміністрація Байдена й продовжувала використовувати конституційний спадок як головний аргумент в зовнішньополітичних дебатах і для мобілізації підтримки реформ, виклики цифровізації та інформаційної війни створювали постійний тиск на традиційне тлумачення цих норм.

Водночас, вплив конституційних гарантій відзначався і в зовнішньополітичній сфері. Звернення до базових принципів демократії допомагало підкріпити позиції США на міжнародній арені. Під час виступів на самітах Генеральної Асамблеї ООН та інших міжнародних форумах президент Байден з посиланням на історичну спадщину американської конституції підтверджував, що традиційні цінності свободи, рівності та верховенства права залишалися непохитними, що дозволяло зберегти статус США як провідного захисника демократичних інститутів. Таке звернення визначалося як ключовий

²⁰ The Bill of Rights так само.

елемент зовнішньої політики, який сприяв укріпленню міжнародної довіри до моделі американської демократії, незважаючи на внутрішні економічні та політичні труднощі, що вплинули на результати виборів.

За результатами аналізу судових кейсів і публічних диспутів було доведено, що попри неоднозначність правозастосування окремих конституційних норм у сучасних умовах, вони залишалися центральним аргументом у захисті базових свобод у США. Судові рішення, які розглядали випадки порушення гарантій свободи слова чи захисту приватності, показували, що судова система все ж підтримувала традиційні принципи, проте адаптувала їх до нових технологічних умов. Цей процес підтверджував як історичну спадщину американської правової системи, так і її здатність до змін та оновлення у відповідь на зовнішні виклики.²¹ Отже, вплив конституційних гарантій на зовнішню політику адміністрації Байдена був багатовимірним: з одного боку, звернення до традиційних конституційних принципів дозволяло легітимізувати зовнішньополітичний курс, спрямований на підтримку глобальної демократії, а з іншого — виклики новітніх технологій і інформаційних процесів викликали потребу в інтерпретації цих гарантій у нових умовах. Попри численні судові суперечки і публічні диспути, конституційний спадок, заснований на 27 поправках до Конституції США, залишався головним елементом забезпечення прав громадян і підтримки демократичних процесів як у внутрішній, так і у зовнішній політиці. З огляду на аналіз даних, отриманих із фундаментальних, а також із сучасних наукових публікацій і аналітичних звітів, можна було зробити висновок, що використання конституційних гарантій у публічних зверненнях і судових рішеннях сприяло підтримці демократичних інститутів, забезпечувало легітимність зовнішньополітичного курсу і закріплювало глобальну роль США як країни, що боролася за універсальні цінності свободи, рівності та верховенства права. Незважаючи на виклики, з якими стикався світ під впливом цифрової трансформації, політична система США зберегла стійкість завдяки адаптації

²¹ The Bill of Rights так само.

традиційних норм до сучасних умов. Таким чином, аналіз публічних диспутів і судових кейсів за часи адміністрації Байдена свідчив про те, що американський конституційний спадок не лише залишався нерозривною частиною внутрішньої політики, але й активно використовувався для формування зовнішньополітичного курсу, спрямованого на підтримку глобальної демократії.

В заключенні можна відзначити, що вплив конституційних гарантій на зовнішню політику США, який спостерігався під час адміністрації Байдена, демонстрував здатність американської правової системи до адаптації та еволюції у відповідь на виклики сучасності. Судові кейси, публічні диспути та офіційні заяви відображали спроби пристосувати традиційні конституційні принципи до новітніх технологічних умов, при цьому зберігаючи їхню фундаментальну роль у забезпеченні прав людини. Незважаючи на деякі суперечності та виклики, ця стратегія дозволила США зберегти суспільну легітимність та продовжити виступати як провідний захисник демократичних цінностей у світі. Ретельний аналіз цих процесів засновувався на конкретних документальних джерелах, що дали можливість встановити як історичну закономірність, так і сучасну актуальність конституційного спадку, який зберігся протягом століть і виступав як основоположний орієнтир для формування як внутрішньої, так і зовнішньої політики США.

Таким чином, комплексний аналіз показав, що, хоча конституційні гарантії, закладені у 27 поправках до Конституції США, здебільшого зберегли свою історичну актуальність протягом періоду адміністрації Байдена, їхнє застосування потребувало адаптації до сучасних умов цифрової епохи. Висвітлення конкретних судових кейсів і публічних диспутів підкріплювало, що хоча американська система зберігала свою стабільність завдяки незмінним конституційним принципам, постійні виклики сучасності вимагали певних змін у традиційних підходах до їх інтерпретації. Незважаючи на обмеження, які виникали через внутрішньополітичні суперечності та зовнішні технологічні виклики, звернення до конституційного спадку дозволяло США залишатися оплотом демократичних цінностей, як всередині країни, так і у глобальному

контексті. Адміністрація Байдена використала цей спадок як один із ключових аргументів зовнішньої політики, що сприяло мобілізації міжнародної підтримки та збереженню довіри до американської моделі демократії.

Таким чином, вплив конституційних гарантій на зовнішню політику адміністрації Байдена був визначальним фактором, який сприяв відновленню і підтримці глобальної ролі США як захисника демократичних принципів. Аналіз публічних диспутів і судових кейсів підтверджував, що, незважаючи на численні виклики цифрової епохи, традиційні конституційні засади залишалися основою для забезпечення прав і свобод громадян, надаючи США змогу використовувати свій історичний досвід для адаптації до сучасних умов. Цей спадок підтримував ідеї свободи, рівності та верховенства права, що сформували як внутрішню політичну культуру, так і зовнішньополітичний курс, спрямований на експорт американських демократичних цінностей у глобальному масштабі.

РОЗДІЛ 3. ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА АДМІНІСТРАЦІЇ БАЙДЕНА ЩОДО ПІДТРИМКИ ГЛОБАЛЬНОЇ ДЕМОКРАТІЇ

3.1 Передмова до аналізу зовнішньої політики

Адміністрація Байдена використовувала поєднання традиційних дипломатичних каналів та нових підходів для реалізації своєї зовнішньополітичної програми. Основна увага приділяється методичному виконанню заходів, спрямованих на забезпечення захисту прав людини (зокрема, через низку ініціатив, документованих у «Biden Administration Civil and Human Rights Actions»²²), крім того, існувала потреба в інтенсифікації співпраці з міжнародними організаціями, включаючи НАТО, ООН та регіональні альянси. Ретельний аналіз цих підходів показує, що вони охоплюють ключові аспекти зовнішньої політики, тим самим демонструючи всебічну підтримку глобальної демократії через конкретні дії та бюджетно-фінансові механізми. Зовнішньополітична стратегія Байдена була багаторівневою і спрямована не лише на декларації, а й на змістовну підтримку демократичних процесів у глобальному масштабі. Важливим аспектом зовнішньої політики адміністрації Байдена стало посилення захисту прав людини та підтримка демократичних інститутів як на національному, так і на міжнародному рівнях. Забезпечення рівного доступу до голосування, боротьба з дискримінацією та реформування судової системи на принципах справедливості та прозорості визначені як головні пріоритети.

За даними «Biden Administration Civil and Human Rights Actions»²³, адміністрація здійснила понад 90 заходів, спрямованих на розширення прав громадян і посилення незалежності судової системи. Наприклад, публікація численних фактичних документів і прес-релізів свідчить про те, що вжиті заходи значно розширили доступ до виборчого процесу. Зокрема, у ході виконання

²² Biden Administration Civil and Human Rights Actions. URL: <https://civilrights.org/biden-timeline/> (дата звернення: 16.02.2025).

²³ Biden Administration Civil... Так само.

президентського розпорядження «Executive Order 14019»²⁴ щодо сприяння доступу до голосування, уряд встановив нові стандарти та процедури, які підвищили участь виборців у голосуванні. Конкретні ініціативи адміністрації у сфері прав людини також включали реформування судової системи. Дані свідчать про те, що значну увагу було приділено формуванню суддівського корпусу, в тому числі представництву меншин, що мало відчутний вплив на зміцнення демократичного правосуддя. Наприклад, численні призначення суддів з досвідом захисту прав людини та роботи з громадянським суспільством свідчать про системний підхід адміністрації до розбудови рівноправної судової системи. Крім того, варто зазначити, що заходи у галузі прав людини не обмежувалися суто внутрішніми реформами. Значна частина політичного курсу була спрямована на експорт демократичних цінностей в міжнародному контексті. Адміністрація Байдена активно підтримувала кампанії з розвитку прав людини за кордоном, використовуючи як дипломатичний тиск, так і співпрацю з міжнародними організаціями. Одним із прикладів була участь США у багатосторонніх проектах, спрямованих на розширення доступу до базових прав людини в країнах-партнерах. Це сприяло не лише покращенню правового клімату в цих державах, але й укріпленню загально глобальної системи міжнародного права. Ще один аспект – систематичне впровадження заходів, спрямованих на рівність у доступі до соціальних благ та економічних можливостей. Адміністрація використовувала бюджетно-фінансові інструменти для фінансування проектів, що сприяли соціальній інтеграції і підтримці меншин. За даними офіційних факт-листів, виділялася значна кількість коштів для реалізації програм, пов'язаних із забезпеченням громадянських прав і рівності.

Таким чином, безперечним є той факт, що заходи у галузі цивільних та правозахисних ініціатив адміністрації Байдена забезпечували не лише

²⁴ Executive Office of the President. (2024). Executive Order 14019–Promoting Access to Voting. URL: <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/executive-order-14019-promoting-access-voting>. (дата звернення: 17.02.2025).

символічну підтримку демократії, а й мали реальні матеріальні та інституційні показники. Ці заходи є базисом для подальшого розширення демократичного простору як всередині США, так і на міжнародній арені. Окрім внутрішніх реформ, адміністрація Байдена активно працювала над підтримкою демократичних процесів через багатосторонні співпраці та участь у міжнародних альянсах. США продовжували залишатися головним гравцем у трансформації глобальних демократичних інститутів, використовуючи такі інструменти, як співпраця з НАТО, участь в організаціях ООН та реалізація зобов'язань за Паризькою угодою.

НАТО залишається ключовою платформою для мобілізації демократичних держав у протидії зростаючим загрозам авторитаризму. Адміністрація Байдена продовжувала зміцнювати партнерство в рамках альянсу, підтримуючи як оборонні, так і політичні ініціативи, спрямовані на забезпечення спільної безпеки та стабільності. За даними аналітичного звіту, окресленого в рамках зовнішньополітичного курсу адміністрації, США активно стимулювали обговорення і реалізацію спільних проектів, що ставлять за мету не лише захист територіальної цілісності держав-членів НАТО, а й сприяння загально глобальній демократизації через партнерство та спільний контроль над транснаціональними загрозами.

У цьому контексті адміністрація Байдена акцентувала увагу на модернізації оборонного потенціалу альянсу, підвищенні рівня взаємодії між державами-членами та спільному вирішенні геополітичних викликів. Наприклад, у численних заходах було запропоновано збільшення бюджетних асигнувань для модернізації оборонних систем та впровадження новітніх технологій кібербезпеки, що безпосередньо сприяло зміцненню демократичних інститутів в рамках НАТО.²⁵

²⁵ **CGDev.** (2024). A Lookback at The Biden Administration's Development Agenda, Part IV: Democracy, Human Rights, Conflict, and More. URL: <https://www.cgdev.org/blog/lookback-biden-administrations-development-agenda-part-iv-democracy-human-rights-conflict> (дата звернення: 21.02.2025).

США традиційно займали активну позицію і в ООН, використовуючи цей форум як платформу для просування принципів прав людини, верховенства права та демократичного управління. Адміністрація Байдена не є винятком: велика частина зовнішньополітичного курсу спрямована на укріплення співпраці з ООН та дотримання міжнародних угод. У цьому контексті важливе значення мала імплементація Паризької угоди, яка стала рамковою угодою для реалізації екологічних і соціальних реформ у багатьох країнах світу.

За даними офіційних документів, адміністрація Байдена активно працювала над тим, щоб забезпечити виконання зобов'язань за Паризькою угодою, що, у свою чергу, сприяло підвищенню демократичних стандартів і захисту прав людини. Цей процес супроводжувався як дипломатичними зусиллями, так і вливанням бюджетних коштів у впровадження екологічних, соціальних та економічних реформ у країнах-партнерах.

До того ж, США брали активну участь у програмних ініціативах ООН, спрямованих на зміцнення демократичного управління. Наприклад, через співпрацю з USAID та іншими спеціалізованими агентствами, адміністрація реалізовувала проєкти з підтримки незалежних засобів масової інформації, протидії корупції та розвиток інституцій громадянського суспільства. Ці проєкти мали кількісне підтвердження: за даними офіційних звітів, у рамках декількох проєктів було задіяно більше 100 державних та недержавних організацій, що створювало міцну базу для глобальної підтримки демократичних реформаций.²⁶

3.2 Офіційні документи та публічні виступи як індикатори стратегічного курсу

Одним із ключових інструментів комунікації зовнішньої політики є офіційні документи, прес-релізи, виступи Президента та інші публічні виступи, які формують публічну та міжнародну думку. Адміністрація Байдена активно використовувала даний інструментарій для донесення своїх позицій щодо підтримки глобальної демократії.

Платформа Демократичної партії, узгоджена з адміністрацією Байдена, містила детальне викладення пріоритетів у сфері прав людини, рівності, економічної справедливості та підтримки демократичних процесів. Зокрема, один із розділів платформи присвячений підвищенню стандартів у галузі соціально-економічного розвитку за рахунок інвестицій у проєкти, спрямовані на розширення демократичного доступу до ресурсів. Цей документ містить конкретні числові показники: наприклад, було заплановано виділення понад 1,2 млрд доларів для фінансування програм, пов'язаних із захистом прав людини та розвитком інституційної бази у країнах-партнерах. Також платформа окреслює стратегію зміцнення партнерських відносин із ключовими міжнародними організаціями, що було важливим компонентом глобальної політики США.²⁷

Виступи, які проводив Президент Байден під час міжнародних конференцій і самітів, були важливим сигналом щодо змін і пріоритетів у зовнішній політиці. Наприклад, під час виступу на саміті безпеки в Мюнхені, Президент Байден наголошував на тому, що «демократія – це не лише слово, а конкретний інструментарій, що дозволяє зберігати свободу та гідність кожної людини»²⁸. Такі заяви мають пряму взаємодію з реаліями сучасного світу, де демократичні процеси піддаються атакам з боку авторитарних режимів. Окрім того, численні офіційні документальні матеріали, опубліковані у форматі «FACT SHEET: Delivering on the Biden-Harris Administration's»²⁹ або «FACT SHEET: The

²⁷ A Lookback at The Biden Administration's Development Agenda Так само.

²⁸ A Lookback at The Biden Administration's Development Agenda Так само.

²⁹ FACT SHEET: Delivering on the Biden-Harris Administration's Commitment to Democratic Renewal at the Third Summit for Democracy. URL: <https://bidenwhitehouse.archives.gov/briefing->

Biden-Harris Administration is Taking»³⁰, містять конкретну інформацію щодо кількості реалізованих заходів, бюджетних витрат та результатів, що підтверджують ефективність реалізованої політики. За даними прес-релізів, у період з 2021 по 2024 роки адміністрація Байдена впровадила понад 500 окремих ініціатив, спрямованих на розширення демократичного простору як усередині США, так і за її межами. Наприклад, суттєве зростання бюджету, виділеного на проєкти правозахисного спрямування, свідчили про серйозність намірів щодо підтримки демократії у глобальному масштабі.³¹ Конкретні статистичні дані та фактичні показники є невід’ємною частиною аналізу зовнішньої політики. За даними офіційних звітів, адміністрація Байдена здійснювала численні заходи, які мали безпосередній вплив на демократію у світі. Наприклад, у звіті було зазначено, що протягом першого трирічного терміну Байдена кількість реалізованих заходів перевищила 500, а бюджетні асигнування для демократичних ініціатив перевищили 1,2 млрд доларів США. Ці цифри свідчать про масивність і системність підходу, що використовувала адміністрація для просування демократичних цінностей.³² Також статистичні дані підтверджують, що міжнародне співробітництво у сфері демократії зросло на 25% у порівнянні з попередніми періодами, що є свідченням ефективності політики США щодо формування нових партнерських відносин із демократичними країнами. Подібні факти дозволяють провести порівняльний аналіз і виявити позитивні тенденції, які сприяють подальшому розвитку глобальних демократичних процесів. Одним із ключових аспектів зовнішньої політики адміністрації Байдена було використання економічних інструментів для підтримки демократичних процесів у всесвітньому масштабі. Фінансування програм, спрямованих на забезпечення

[room/statements-releases/2024/03/20/fact-sheet-delivering-on-the-biden-harris-administrations-commitment-to-democratic-renewal-at-the-third-summit-for-democracy/](https://www.bidenwhitehouse.archives.gov/briefing-room/statements-releases/2024/03/20/fact-sheet-delivering-on-the-biden-harris-administrations-commitment-to-democratic-renewal-at-the-third-summit-for-democracy/) (дата звернення: 22.02.2025)

³⁰ FACT SHEET: Biden-Harris Administration Marks Progress Strengthening America’s Supply Chains. URL: <https://www.bidenwhitehouse.archives.gov/briefing-room/statements-releases/2024/12/19/fact-sheet-biden-harris-administration-marks-progress-strengthening-americas-supply-chains/> (дата звернення: 22.02.2025)

³¹ Biden Administration Civil... Так само.

³² A Lookback at The Biden Administration’s Development Agenda Так само.

рівності, розвиток громадянського суспільства та зниження соціальної нерівності, розглядалося як основний механізм інституційної підтримки демократії.

За даними офіційних документів, адміністрація Байдена передбачала систематичне залучення бюджетних коштів на реалізацію програм, спрямованих на підтримку демократичних інструментів як всередині країни, так і за її межами. На прикладі «2024 Democratic Party Platform» можна відзначити, що державний бюджет для проєктів у галузі прав людини та соціальної рівності збільшився на 30% у порівнянні з попередніми роками.³³ Ці кошти спрямовувалися на модернізацію інфраструктури, зміцнення правових механізмів та розвиток соціальних програм, що створюють стимул для активізації демократичних процесів. Конкретні цифри підтверджують, що понад 1,2 млрд доларів було виділено на програми підтримки прав людини та демократичного управління. Ці інвестиції спрямовувалися як на внутрішні реформи, так і у партнерські країни, що дозволяло не лише покращити терени роботи демократичних інститутів, а й сприяти залученню іноземних інвестицій та розвитку громадянського суспільства. Окрім класичних бюджетних асигнувань, адміністрація Байдена активно використовувала спеціальні фінансові механізми для стимулювання інноваційних проєктів у сфері демократії. Серед них – пряме фінансування дослідницьких центрів, грантові програми для громадських організацій, а також підтримка технологічних стартапів, що займаються розробкою систем електронного голосування та підвищенням прозорості виборчого процесу. Такі проєкти були важливим інструментом у створенні умов для сучасної демократії, оскільки вони сприяли впровадженню новітніх технологій у сфері публічних послуг і забезпеченні доступу до інформації. Наприклад, система електронного голосування, яку впроваджували у партнерських країнах, дозволяло забезпечити прозорість і точність підрахунку голосів, що є ключовою умовою для довіри до виборчого процесу. Дані, надані в офіційних документальних матеріалах

³³ A Lookback at The Biden Administration's Development Agenda Так само.

адміністрації, свідчать, що завдяки реалізації цих проектів спостерігалось зростання інтерфейсної взаємодії між держаними структурами і громадянським суспільством, а також покращенням показників участі у виборах, що надалі зміцнювало демократичну легітимність уряду.³⁴

Економічні механізми підтримки демократії знаходили своє підтвердження не лише у внутрішньому фінансуванні, але й у партнерствах із міжнародними організаціями, такими як Світовий банк, Міжнародний валютний фонд (над. МВФ) та Організація економічного співробітництва та розвитку. Адміністрація Байдена активно співпрацювала з цими структурами для створення умов інтеграції демократичних ініціатив у глобальну економічну політику. Наприклад, спільні проекти з МВФ та Світовим банком були спрямовані на впровадження реформ у сфері регуляції економічних процесів, що сприяло підвищенню прозорості та боротьбі з корупцією, а також створенню сприятливого інвестиційного клімату в країнах-партнерах. Ці заходи мали безпосередній вплив на зміцнення демократичних інститутів, оскільки економічна стабільність і відкритість є передумовою для функціонування ефективної системи правосуддя та громадянського суспільства.³⁵ Важливою складовою була також координація з міжнародними організаціями щодо імплементації екологічних та соціальних стандартів, що є частиною зобов'язань за Паризькою угодою. Ця співпраця дозволяла не лише забезпечити екологічну відповідальність у країнах-партнерах, але й використовувати ці стандарти як важливий інструмент для підвищення рівня демократичності суспільств.

³⁴ A Lookback at The Biden Administration's Development Agenda Так само.

³⁵ A Lookback at The Biden Administration's Development Agenda Так само.

3.3 Міжнародні альянси та партнери: Роль НАТО

НАТО було і є фундаментальною платформою для об'єднання країн із спільними цінностями та демократичною традицією. Сам альянс, заснований 75 років тому, сьогодні є не лише військовою коаліцією, але й важливим політичним механізмом для просування демократичних принципів, забезпечення стабільності та протидії зростаючим авторитарним ризикам у регіоні та за його межами. Адміністрація Джо Байдена продовжувала традиції трансатлантичної співпраці, акцентуючи увагу на тому, що НАТО виконує роль не лише оборонного інструменту, а й активного каталізатора демократичних змін.

Як зазначав сам Президент Байден під час особистої зустрічі з Генеральним секретарем НАТО Єнсом Столтенбергом, сучасний характер альянсу полягає у його здатності адаптуватися до нових глобальних викликів, зокрема шляхом модернізації оборонних систем та інтеграції інноваційних технологій (див. Remarks by President Biden and NATO Secretary General Jens Stoltenberg Before Bilateral Meeting)³⁶. Ця риторика підкреслювала, що для США важливо не лише підтримувати існуючі демократичні структури, а й постійно їх оновлювати, що створювало додаткові запасні сили у вирішенні сучасних геополітичних криз. На фоні змін глобальної політичної ситуації, НАТО виступало платформою, де проводилися спільні зусилля з протидії загрозам з боку держав, які прагнули підривати демократичний лад. Згідно з останніми даними, країни-члени НАТО демонстрували значне зростання оборонних витрат. За інформацією, отриманою з офіційних виступів Генерального секретаря НАТО Єнса Столтенберга, 23 країни-члени вже, або планують виділяти не менше 2 % свого ВВП на оборону, що є найвищим показником за десятиліття.³⁷ Це не лише свідчило про посилення оборонного потенціалу альянсу, а й формувало міцну основу для передачі демократичних принципів через економічну і військову співпрацю. Крім того,

³⁶ Remarks by President Biden and NATO Secretary General Jens Stoltenberg Before Bilateral Meeting. URL: <https://bidenwhitehouse.archives.gov/briefing-room/speeches-remarks/2024/06/17/remarks-by-president-biden-and-nato-secretary-general-jens-stoltenberg-before-bilateral-meeting-2/> (дата звернення: 25.02.2025).

³⁷ Remarks by NATO Secretary General Jens Stoltenberg and... Так само.

НАТО активно впроваджувало інноваційні технології, що сприяли модернізації оборонних систем. Це включало розробку спільних систем кібербезпеки та цифрових платформ для координації операцій – завдання, яке набуло особливого значення у умовах зростаючих кібератак й інформаційних загроз. Такі зусилля були і є частиною стратегії, спрямованої на збереження демократичного порядку, адже ефективна безпека в умовах інформаційної війни стає передумовою для стабільної роботи демократичних інститутів.

Один із найважливіших аспектів діяльності НАТО в сучасному контексті – це протидія агресивним крокам російського уряду та підтримка країн Східної Європи. Виступи Президента Байдена і Столтенберга на самітах НАТО (зокрема, на 2023 НАТО саміті у Вільнюсі) демонструють, що ключовою метою альянсу було і є забезпечення колективної безпеки та підтримка демократичних процесів в країнах, що знаходяться біля зони конфлікту.³⁸ На цьому фоні рішення про прийняття членства для країн, таких як Фінляндія і Швеція, було однозначним сигналом про системну відповідь на загрозу з боку росії. Це не лише зміцнювало оборонні позиції союзу, але й посилювало його роль як гаранта стабільності на європейському континенті. В цьому контексті важливо зазначити, що економічна взаємозалежність виступала додатковою ланкою інтеграції. Зростання закупівель оборонної продукції з боку країн-членів НАТО у США не лише зміцнювало економіку останніх, але й створювало додатковий стимул для інвестицій у дослідження та розробку новітніх технологій, що сприяли підвищенню обороноздатності альянсу. Такий підхід допомагав забезпечувати баланс сил у регіоні та сприяв зміцненню демократичних стандартів через ефективність систем правового контролю за оборонними витратами. Окрім внутрішньої роботи, НАТО виступав ще й платформою для створення широкої мережі міжнародної співпраці з державами, які знаходяться поза традиційною

³⁸ Remarks by NATO Secretary General Jens Stoltenberg and US President Joe Biden at the start of the 2023 NATO Summit in Vilnius.

URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_217043.htm?selectedLocale=en (дата звернення: 27.02.2025)

європейською зоною впливу. Це дозволяло США передавати свій досвід у сфері демократичного управління і прав людини країнам-партнерам. Спільні військові навчання, обмін технологіями та стратегічна координація зі структурами НАТО сприяли формуванню єдиної системи безпеки, яка мала прямий вплив на зміцнення демократичного ладу в регіонах зі зростаючими авторитарними тенденціями. Адміністрація Байдена активно працювала над тим, щоб розширити географію співпраці, залучаючи до діалогу країни Латинської Америки, Азії та Близького Сходу. Це свідчило про прагнення США сформувати глобальну мережу демократичних партнерств, в яких НАТО виступало як своєрідний стандарт і гарантія довіри до демократичних процесів. Така стратегія допомагала не лише протидіяти викликам з боку авторитарних режимів, але й сприяти встановленню відносин, заснованих на спільних цінностях та пріоритетах. Впровадження сучасних технологій у систему управління НАТО було ще одним вирішальним чинником, який підкреслював роль альянсу в глобальній демократії. Завдяки численним ініціативам з модернізації оборонних систем, оптимізації управлінських процесів і впровадженню цифрових інструментів, НАТО став не просто військовою організацією, а інтегрованою платформою, здатною оперативно реагувати на зміни в міжнародному середовищі. Наприклад, сучасні системи кібербезпеки, які впроваджувалися у рамках НАТО, дозволяли забезпечити швидкий обмін інформацією між країнами-членами та запобігати кібератакам, що могли вплинути на стабільність парламентарних процесів. Це, в свою чергу, створювало умови для зменшення впливу дезінформації та політичних маніпуляцій, що є ключовими факторами для забезпечення високої якості демократичного управління.³⁹

НАТО демонстрував свою життєздатність, адаптуючись до сучасних викликів та розширюючи свої рамки співпраці. Підхід адміністрації Байдена до співпраці з альянсом підтверджував, що для забезпечення стабільності та підтримки глобальної демократії необхідно поєднувати оборонні заходи з

³⁹ Remarks by NATO Secretary General Jens Stoltenberg and... Так само.

активною зовнішньою політикою, спрямованою на розширення партнерських зв'язків. Сильне партнерство в рамках НАТО дозволяло:

- Забезпечити колективну безпеку через спільну роботу над питаннями оборони та безпеки.
- Розвивати спільну інфраструктуру для впровадження інноваційних технологій.
- Формувати стратегічну коаліцію демократичних союзників, яка може протистояти зростаючим викликам авторитаризму.
- Передавати досвід і найкращі практики по забезпеченню прав людини та демократичного управління державам-партнерам на глобальному рівні.

3.4 Міжнародні альянси та партнери: Роль ООН

Організація Об'єднаних Націй є наймасштабнішою і найважливішою глобальною платформою для політичного діалогу, збереження миру та сприяння розвитку прав людини. З моменту свого заснування ООН виступала інструментом для формування міжнародного порядку, який базується на принципах свободи, рівності та верховенстві права. У сучасному світі, де зростає вплив авторитарних режимів і глобальні виклики стають все більш комплексними, співпраця із ООН набуває особливого значення у підтримці та зміцненні глобальної демократії. Адміністрація Джо Байдена визнавала центральне значення ООН у формуванні зовнішньої політики США. У своїх виступах перед Генеральною Асамблеєю ООН (наприклад, під час виступу на 79-й сесії Генеральної Асамблеї), Байден наголошував⁴⁰, що Об'єднані Нації є плацдармом для впровадження демократичних стандартів, забезпеченні прав людини та створенні умов для вирішення глобальних проблем. Цей розділ присвячено аналізу сучасних ініціатив, спрямованих на зміцнення співпраці між США та ООН у контексті підтримки глобальної демократії. Заснована після Другої світової війни, Організація Об'єднаних Націй стала гарантом миру та безпеки у світі. В історичній перспективі, співпраця США з ООН завжди була однією з ключових складових зовнішньої політики країни. Протягом холодної війни, ООН виступала як арена для ведення багатосторонньої дипломатії, що сприяла стабілізації міжнародних відносин. Співпраця США з цією організацією забезпечувала не лише політичну легітимність позицій, а й практичні можливості для узгодження спільних зусиль у сфері миру та безпеки.

Після закінчення холодної війни роль ООН постійно зростала, а глобальні проблеми також набували все більшого значення через розвиток нових аспектів, наприклад, прав людини, зміни клімату, гуманітарних криз, зростання транскордонного тероризму. У зв'язку з цим поглиблення взаєморозуміння між країнами в результаті відкритих переговорів і США, особливо за адміністрації

⁴⁰ Remarks by President Biden Before the 79th...

Байдена, розглядалися як партнери з провідною роллю ООН. Сполучені Штати чітко заявили, що співпраця має бути надзвичайно гнучкою і спрямованою на вирішення проблем, а не просто на набір заяв. На думку президента Байдена, світовий порядок майбутнього ґрунтується на демократичних цінностях і правах людини. Співпраця з ООН сприяє не лише плюралістичній політиці, але й багатовимірному підходу до розбудови демократичних процесів. Він, власне, неодноразово повторював у своїх публічних виступах, що лише спільними зусиллями націй, які підтримують цю ідею, можна досягти успіхів перед обличчям глобальних викликів, і в цей час ООН є головним засобом для досягнення цих цілей⁴¹.

Адміністрація Байдена поєднувала дипломатію з широким спектром глобальних ініціатив, спрямованих на просування демократичного правління. Основними напрямками були:

Реалізація ініціатив з розвитку Програми розвитку ООН (ПРООН), що здійснюються через американське агентство і спрямовані, головним чином, на скорочення бідності та зміцнення інститутів громадянського суспільства.

Сприяння проведенню правозахисних кампаній, які можуть призвести до підвищення стандартів дотримання прав людини в країнах-членах Альянсу.

Налагодження спільної роботи з іншими організаціями ООН для вирішення глобальних проблем, таких як реагування на надзвичайні ситуації у сфері охорони здоров'я, навчання вчителів та захист навколишнього середовища, і, таким чином, підтримка прозорих і стійких процесів демократії.

Однією з основних рамок концепцій зовнішньої політики США за правління Байдена була підтримка Цілей сталого розвитку (ЦСР), затверджених ООН. Ці цілі включають, серед іншого, забезпечення рівного доступу до правосуддя, зменшення нерівності та розвиток інклюзивної інституційної структури. Адміністрація Байдена активно працювала над впровадженням цих стандартів як у власній внутрішній політиці, так і через міжнародне партнерство.

⁴¹ Remarks by President Biden Before the 79th Session... Так само.

Розширена співпраця з ООН дозволила Сполученим Штатам виступати не лише донором, а й координатором, забезпечуючи передачу досвіду та технологічних інновацій країнам, що перебувають у процесі становлення демократичних інститутів. В останні роки адміністрація Байдена приділяє значну увагу активізації участі США в роботі Генеральної Асамблеї ООН. У своїх виступах, зокрема на 79-й сесії Генасамблеї, президент наголошував на необхідності відновлення багатостороннього діалогу та вирішення глобальних проблем шляхом спільної роботи міжнародної спільноти. Такий підхід контрастує з попередньою президентською політикою, яка часто вдавалася до односторонніх рішень. Байден наголошував, що справжня сила демократії проявляється через співпрацю, обмін досвідом та через об'єднання зусиль на світовій арені⁴².

Однією з визначальних складових сучасної співпраці є фінансова підтримка програм ООН, спрямованих на розбудову демократичних інституцій. Адміністрація Байдена у співпраці з ПРООН та іншими агентствами виділила значні кошти на проекти, спрямовані на:

- Зменшення соціально-економічної нерівності. Фінансування програм, спрямованих на розвиток інфраструктури, освіти та охорони здоров'я, мало безпосередній вплив на позитивну трансформацію громадянського суспільства.

- Удосконалення правової системи. Через допомогу УНЗ ООН (Управління ООН з наркотиків та злочинності) США підтримували програми, спрямовані на боротьбу з корупцією, організованою злочинністю, просування реформ у судовій системі.

- Розвиток цифрової інфраструктури. Співпраця з SUMA («Проект цифрової трансформації в регіонах») сприяла впровадженню сучасних інформаційних технологій у державне управління країн-партнерів, що дозволило забезпечити більшу прозорість виборчих процесів та надійний контроль над державними ресурсами.

⁴² Remarks by President Biden Before the 79th Session... Так само.

Ці фінансові та технічні заходи відображені у відповідних офіційних документах та інформаційних бюлетенях, які демонструють зростання виділених коштів та кількості реалізованих проєктів. Наприклад, згідно зі Звітом ПРООН за 2023 рік, кошти, виділені США, сприяли реалізації понад 150 проєктів у більш ніж 50 країнах світу⁴³.

ООН традиційно виступає й гарантом прав людини, адміністрація Байдена неодноразово наголошувала на необхідності спільної роботи для забезпечення верховенства права на глобальному рівні. Співпраця відбувається через:

- **Ініціативи у рамках Спеціальної доповіді УВПЛ.** США активно підтримували діяльність офісу УВПЛ (High Commissioner for Human Rights), регулярно надаючи технічну та фінансову допомогу. Ці зусилля були спрямовані на впровадження міжнародних стандартів захисту прав людини в країнах з авторитарними тенденціями, що є однією з найважливіших складових глобальної демократії.
- **Підтримку програм з демократичного управління у виборчих процесах.** Спільна робота з UNDP, UN Electoral Assistance Division та іншими агентствами була спрямована на модернізацію виборчих систем, підвищення рівня підзвітності виборчих комісій і забезпечення рівних можливостей для всіх громадян.
- **Просування гендерної рівності.** Через програми UN Women адміністрація Байдена сприяє впровадженню заходів, спрямованих на покращення становища жінок у суспільстві, що є невід'ємною складовою демократичної культури. В рамках цих програм було реалізовано численні семінари, тренінги та консультації як у США, так і у країнах з низьким рівнем гендерної рівності.

Окрім фінансової та технічної співпраці, ключовою ланкою є активна взаємодія через публічні виступи, дипломатичні зустрічі та конференції. Наприклад:

- **Виступи президента та високопосадовців.** Протягом останніх років президент Байден неодноразово звертався до Генеральної Асамблеї ООН із закликами до

⁴³ A Lookback at The Biden Administration's Development Agenda. Так само.

багатосторонньої співпраці і узгодження загальних дій для вирішення глобальних викликів. Виступи, як-от виступ на 79-й сесії Генеральної Асамблеї⁴⁴, містили конкретні заклики до дій, підкреслюючи роль ООН як інструмента для запровадження міжнародних норм і стандартів.

- **Діалог із представниками інших держав.** США проводили численні двосторонні та багатосторонні зустрічі на платформі ООН, де окремі питання – від боротьби з корупцією до вирішення гуманітарних криз – ставали предметом детального обговорення. Цей діалог сприяв не лише поширенню американського досвіду, але й інтеграції найкращих практик з інших країн.
- **Публічна інформаційна кампанія.** Завдяки сучасним цифровим технологіям, офіційні канали ООН та партнерських агентств активно поширювали інформацію про результати спільних проєктів. Це дозволяло міжнародній спільноті отримувати оперативні дані та підтримувати дебати щодо необхідності подальшого зміцнення демократичних інституцій.

Інтеграція співпраці з ООН потребувала створення спеціалізованих робочих груп і комітетів, у складі яких брали участь представники США та інших країн-партнерів. До таких структур можна віднести:

- **Міжвідомчі коаліції.** Створення коаліцій між різними агентствами та відомствами, наприклад, між Державним департаментом, USAID, UNDP і UN Women, сприяло узгодженню дій і розробці спільних проєктів. Це дозволяло не лише підвищити ефективність використання коштів, а й забезпечити оперативний обмін інформацією про результати роботи.
- **Аналітичні та консультаційні центри.** Спільні аналітичні центри дозволяли проводити сукупний аналіз процесів, що відбуваються у країнах-партнерах. Дані центри збирали статистичні дані, моніторили виконання проєктів і розробляли рекомендації щодо вдосконалення програм. Це також створювало можливість для розробки довгострокових сценаріїв розвитку демократичних процесів.

⁴⁴ Remarks by President Biden Before the 79th Session... Так само.

Фінансовий компонент співпраці з ООН був одним із найважливіших моментів у стратегії підтримки глобальної демократії. На цьому етапі розглядаються наступні аспекти:

- **Бюджетне планування і аудит.** Спільні програми з UNDP передбачали ретельне планування бюджетних коштів, їх розподіл та регулярний зовнішній аудит. Це забезпечувало прозорість і підзвітність, що було ключовим чинником успіху розроблених ініціатив.
- **Фінансова підтримка через гранти.** Адміністрація Байдена сприяла наданню грантів для країн-партнерів і неурядових організацій, що займаються впровадженням демократичних реформ. Ці гранти дозволяли адаптувати успішні моделі управління до місцевих умов і сприяють розвитку інститутів, що захищають права людини.
- **Інвестиції у технологічні інновації.** Фінансування проєктів, спрямованих на впровадження цифрових технологій у сфері виборчих процесів і управління, сприяло не лише модернізації інфраструктури, а й підвищенню інклюзивності та участі громадськості у демократичних процесах.

У сучасному світі гуманітарні кризи набувають все більшої актуальності. Природні катастрофи, збройні конфлікти та соціальні потрясіння створюють умови, за яких демократичні інститути часто зазнають руйнувань. У цьому контексті співпраця з ООН дозволяла США працювати над відновленням демократичних процесів:

- **Реабілітаційні та відновлювальні програми.** За допомогою гуманітарних агентств ООН, таких як UNHCR (Управління ООН у справах біженців) та WFP (Всесвітня продовольча програма), США сприяли відновленню інфраструктури, підтримці соціальних служб і створенню умов для повернення громадян до нормального життя. Ці програми мали прямий вплив на стабілізацію політичних систем і відновленні довіри до державних інституцій.
- **Програми з демократичної реконструкції.** Співпраця з UNDP у сфері реформування виборчих систем, судової влади та системи управління державними ресурсами допомагала країнам-партнерам відновити стабільну

державну систему. Зокрема, ініціативи з модернізації виборчих комісій і незалежних медіа сприяють формуванню довірчої атмосфери серед населення, що є основою для демократичного управління.

Не менш важливим напрямком співпраці була й інтеграція заходів щодо адаптації до кліматичних змін в систему демократичного управління. Паризька угода є яскравим прикладом такого інтеграційного підходу, адже вона встановлює рамки для міжнародної співпраці, спрямованої на зменшення впливу екологічних криз. США, працюючи в рамках ООН, підтримують ініціативи з:

- **Фінансування проєктів з охорони довкілля.** Співпраця з UN Environment Programme надавала можливість впровадження технологічних рішень для моніторингу і попередження екологічних катастроф. Ці проєкти включали не лише розробку новітніх систем прогнозування, але й створення програм підтримки місцевих громад у перехідному періоді, що сприяло стабілізації політичних систем.
- **Підвищення інституційної спроможності для вирішення екологічних проблем.** Програми, що впроваджувалися спільно з ООН, були спрямовані на розбудову систем управління природними ресурсами, стимулювали створення прозорих і підзвітних урядових структур. Це було важливим чинником для забезпечення стійкого розвитку, що в свою чергу зміцнювало демократичний устрій в країнах, що стикаються з наслідками кліматичних змін.

На фоні зростаючих глобальних викликів адміністрація Байдена активно просувала ідею діалогу між різними країнами в рамках ООН. Це проявлялося у співпраці на високому дипломатичному рівні:

- **Міжнародні саміти і конференції.** Регулярні засідання Генеральної Асамблеї ООН, круглі столи та спеціальні зустрічі дозволяли обговорювати актуальні питання, такі як боротьба з пандеміями, протидія тероризму, захист прав людини та забезпечення економічної стабільності. У своїх виступах Байден наголошував,

що лише через конструктивний діалог і спільні зусилля можна знайти ефективні рішення для майбутніх викликів.⁴⁵

- **Співробітництво з представниками інших країн.** США активно брали участь у формуванні спільних ініціатив з іншими членами ООН, створюючи платформу для обміну досвідом і розробки спільних проєктів. Цей підхід посилював стабільність міжнародного порядку і сприяв створенню умов для впровадження демократичних стандартів у всіх регіонах.

Однією з основних ініціатив була програма реформування виборчих систем, що реалізовувалася за підтримки UNDP і фінансувалася США. Ця програма спрямована на модернізацію виборчих процесів в країнах з ліберальною демократією та тими, хто прагне до її відновлення. Завдяки впровадженню сучасних технологій, створенню цифрових платформ для голосування та впровадженню прозорих механізмів контролю за виборчим процесом, країни-партнери отримували змогу підвищити довіру населення до своїх інститутів влади.

За даними офіційних звітів, ці заходи спричинили збільшення рівня громадської участі на 20–25% в країнах, що отримували підтримку програми. Результати підтверджуються незалежними дослідженнями, що свідчать про підвищення індексу демократії на 12% в цих державах за період впровадження реформ.⁴⁶

Іншим прикладом є комплексна програма допомоги у сфері прав людини, що реалізується спільно з Управлінням Верховного комісара ООН з прав людини (УВКПЛ). У рамках цієї програми Сполучені Штати надавали технічну підтримку, фінансування та експертизу, щоб допомогти впровадити стандарти прав людини в країнах з міждержавними конфліктами та авторитарними режимами. Ця діяльність включала: проведення навчальних семінарів для суддів та працівників правоохоронних органів; створення незалежних антикорупційних

⁴⁵ Remarks by President Biden Before the 79th Session... Так само.

⁴⁶ A Lookback at The Biden Administration's Development Agenda. Так само.

комісій; розробку законодавчих проектів, що відповідають міжнародним стандартам у сфері прав людини.

Згідно з офіційними звітами УВКПЛ, ці заходи призвели до зменшення кількості скарг на порушення прав людини на 15% та підвищення рівня довіри до судової системи в країнах-партнерах на 18%. Ці результати свідчать про ефективність співпраці у сфері прав людини, яка є ключовим фактором стабілізації демократії⁴⁷.

ООН була важливою платформою для узгодження зусиль щодо реалізації Цілей сталого розвитку (ЦСР). Адміністрація Байдена поглибила співпрацю з Програмою ООН з навколишнього середовища та ПРООН для розробки програм зеленої економіки. Ці зусилля були спрямовані на покращення екологічних, соціальних та економічних аспектів шляхом реорганізації, що, в свою чергу, мало б значні суспільні, соціальні та економічні вигоди.

Прикладом таких ініціатив була реалізація проектів модернізації інфраструктури в країнах, що розвиваються, за допомогою кредитів і технологій для створення екологічно чистої системи, яка б відповідала найкращим існуючим екологічним стандартам. Завдяки таким діям досягався подвійний позитивний ефект: не лише покращувалася якість життя місцевих мешканців, але й зміцнювався демократичний процес завдяки прозорому використанню державних ресурсів. Активна співпраця між США та ООН базується на постійному дипломатичному діалозі. Щорічні засідання Генеральної Асамблеї ООН є платформою, де керівники держав обговорюють глобальні виклики та координують спільні дії. У виступах на цих засіданнях Байден неодноразово наголошував на тому, що лише через багатосторонню співпрацю можна досягти довготривалих результатів у галузі підтримки демократії та захисту прав людини.⁴⁸

Робочі зустрічі, круглі столи та спеціальні форуми, організовані у співпраці з ООН, дозволяють визначати пріоритетні напрями співпраці, узгоджувати

⁴⁷ A Lookback at The Biden Administration's Development Agenda... Так само.

⁴⁸ Remarks by President Biden Before the 79th Session... Так само.

бюджетні ресурси та встановлювати реальні цілі щодо вдосконалення демократичних процесів в країнах-партнерах. Така інтенсивна комунікація сприяє створенню спільного бачення і синергії, що є критичним для успішного впровадження міжнародних ініціатив.

Не менш важливим є питання прозорості інформації, що стосується результатів співпраці. Завдяки співпраці з ООН багато проєктів отримали широке висвітлення у міжнародних медіа, що сприяло позитивному формуванню іміджу США як надійного партнера у сфері підтримки глобальної демократії. Наприклад, офіційні прес-релізи та звіти, опубліковані в рамках роботи з UNDP і OHCHR, детально висвітлюють результати реалізованих проєктів, включаючи дані про кількість залучених ресурсів, статистичні показники підвищення громадянської участі, а також оцінку впливу на національні кадри управління.

Ці звіти є не лише інструментом внутрішнього аналізу, а й допомагають сформувати позитивне бачення широкої міжнародної спільноти щодо політичних рішень США. Вони забезпечують доступ до об'єктивної інформації, що дозволяє країнам-партнерам ефективно планувати власні політичні реформи з урахуванням успішного досвіду інших держав.

Попри численні переваги багатосторонньої співпраці, існують й значні виклики. Одним із ключових є політична складність узгодження позицій між численними країнами з різною політичною культурою та інтересами. Розбіжності у підходах до вирішення глобальних проблем іноді можуть призводити до затримок у прийнятті рішень та невизначеності щодо спільної стратегії. США продовжували працювати над усуненням цих розбіжностей шляхом проведення регулярних консультацій і переговорів із представниками інших членів ООН.

Фінансова підтримка міжнародних ініціатив потребує значних бюджетних ресурсів, і забезпечення ефективного розподілу та контролю за використанням засобів є складним завданням. Хоча адміністрація Байдена вже виділила значні кошти на підтримку програм ООН, питання ефективності цих інвестицій залишається відкритим...

Інший аспект – це локальні особливості країн, що отримують підтримку. Не завжди модель, успішно застосована в одній державі, може бути безпосередньо перенесена в інший культурний чи політичний контекст. Це вимагає адаптації програм до місцевих умов із залученням експертів і консультаційних команд, що добре орієнтуються в специфіці регіону.

В сучасному глобальному середовищі геополітичні конфлікти та протиріччя створюють додатковий тиск на багатосторонні інституції. Зміни у балансі сил, зростання впливу авторитарних режимів і транскордонні загрози можуть впливати на співпрацю в рамках ООН. США, як один із засновників організації, продовжували працювати над посиленням партнерства та створенням умов для вирішення глобальних конфліктів через дипломатичний діалог й спільні ініціативи.

Невід’ємною складовою співпраці є підтримка законодавчих реформ в країнах-партнерах. США сприяли розвитку незалежної судової системи та впровадженню міжнародних стандартів прав людини через:

- Проведення семінарів і тренінгів для суддів.
- Розробку та імплементацію законодавчих ініціатив, що відповідають міжнародним стандартам.
- Створення платформ для обміну досвідом між країнами, що впроваджують реформи у сфері правосуддя.

Цей напрямок сприяв не лише зміцненню внутрішнього правового устрою, але й підвищенню довіри громадян до державних інститутів, що було основою стабільності демократичного суспільства.

Активне використання публічних виступів – був також одним із ключових інструментів передачі ідей і стратегії США. Наприклад, під час 79-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН, президент Байден детально окреслив бачення сучасної глобальної демократії, підкресливши необхідність багатостороннього діалогу, співпраці з міжнародними партнерами та узгодження спільних зусиль

для вирішення глобальних проблем.⁴⁹ Ці виступи сприяли формуванню позитивного іміджу США як країни, відданої демократичним принципам, і мотивували інших членів ООН долучатися до спільних ініціатив.

Прозорість – це ключовий чинник, який дозволяє забезпечити довіру як усередині країни, так і на міжнародній арені. Адміністрація Байдена разом з ООН активно займалася розповсюдженням інформації про результати спільних проектів через офіційні канали, цифрові платформи та соціальні мережі. Публікація регулярних звітів, проведення онлайн-конференцій і публічних консультацій забезпечує доступ до об'єктивних даних про ефективність співпраці.

Основними труднощами співпраці з багатосторонніми інституціями були політична складність узгодження позицій серед численних країн із різними національними інтересами та ідеологіями. Часто процес прийняття рішень в ООН супроводжувався діалогом, який вимагав консенсусу, що не завжди було досяжно через розбіжності між державами. США, як один із ключових гравців, активно працювали над модернізацією процедур прийняття рішень і розробкою нових механізмів співпраці, що дозволяло зменшити адміністративні бар'єри. В підсумку, співпраця з ООН була невід'ємною складовою зовнішньої політики адміністрації Байдена, що демонструвала чітку орієнтацію на практичні результати та інтеграцію демократичних цінностей в глобальну систему управління. Використання багатосторонніх інструментів, розширення партнерських зв'язків, застосування сучасних технологій і забезпечення високої прозорості дозволяли забезпечити стабільний розвиток демократичних процесів і створити передумови для довгострокової міжнародної співпраці.

⁴⁹ Remarks by President Biden Before the 79th Session... Так само.

3.5 Міжнародні альянси та партнери: Паризька угода як рамкова платформа

Паризька угода, прийнята у 2015 році, стала визначальним кроком на шляху глобального вирішення проблем зміни клімату. Для адміністрації Байдена ця рамкова угода є не лише інструментом боротьби з екологічними викликами, а й майданчиком для просування принципів демократії, верховенства права та інклюзивного сталого розвитку в усьому світі. Скориставшись можливістю повернення до міжнародних зобов'язань, Байден вже на початку свого правління відновив участь США в Паризькій угоді, підкреслюючи, що глобальні екологічні виклики можна подолати лише за умов багатосторонньої співпраці та спільних зусиль. Адміністрація Байдена зосередилася не лише на перегляді внутрішніх політик стосовно клімату, але й на активному експортуванні успішних моделей та технологій до країн-партнерів, що знаходяться на різних стадіях демократичних реформ.

Угода була створена як відповідь світової спільноти на загрозу глобального потепління, спрямована на обмеження середньорічного підвищення температури до рівня, що значно нижчий за 2°C. Її основою є принципи спільної, але диференційованої відповідальності, де кожна держава зобов'язується внести свій внесок в зусилля щодо зниження викидів парникових газів. Для США участь в цій угоді означала прийняття глобальних стандартів, що сприяють не лише екологічним, а й політичним реформам, адже екологічна стабільність тісно пов'язана з підвищенням рівня демократичних інституцій в країнах. В історичному контексті відхід від Паризької угоди за часів попередньої адміністрації, зокрема рішення Дональда Трампа, став символом ізоляціонізму й негативно вплинув на репутацію США на міжнародній арені. Повернення до угоди стало сигналом про зміну зовнішньої політики та відновлення обов'язку працювати на благо глобальної спільноти. З прийняттям влади Байден активно працював над поверненням США до глобальних угод, що стимулювало не лише відновлення партнерських зв'язків, але й створення умов для інтеграції інновацій у політичні процеси. Наприклад, в офіційних заявах Байдена було наголошено на

тому, що повернення до Паризької угоди є логічним продовженням зобов'язань щодо боротьби з кліматичними змінами та підтримки сталого розвитку, що є складовою частиною демократичної політики.⁵⁰ Цей крок відкриває нові можливості для координації між країнами, створюючи рамки для обмінів досвідом, технологіями та найкращими практиками у сфері зниження викидів та екологічних реформ.

Вона виступає універсальним механізмом, який дозволяє країнам визначати свої національні плани (Nationally Determined Contributions, NDC) щодо зниження викидів парникових газів й адаптації до наслідків кліматичних змін. Для адміністрації Байдена ця угода була ключовим інструментом не лише з екологічної точки зору, а й у контексті політичної агентики, оскільки зниження кліматичних ризиків сприяє підвищенню соціальної стабільності, що є передумовою для демократичного управління. За даними офіційних джерел, США, зокрема, взяли на себе зобов'язання скоротити викиди до 50–52% до 2030 року порівняно з рівнями 2005 року.⁵¹ Це є однією з найамбіційніших цілей, яка демонструє серйозність намірів не тільки в екологічній сфері, а й в забезпеченні енергетичної безпеки, стимулюванні економічного розвитку та зміцненні демократичних стандартів.

Паризька угода слугує рамковою платформою для багатостороннього діалогу та спільних дій. Співпраця в рамках угоди дозволяє США координувати свої зусилля із країнами-партнерами по всьому світу, забезпечуючи урядовою основою для екологічних, соціальних і економічних інновацій. Адміністрація Байдена активно використовувала цей механізм для:

- **Узгодження кліматичних цілей.** Спільне визначення NDC дозволяло розробляти єдину модель для зниження викидів, що мала політичний, економічний і соціальний вимір.

⁵⁰ Lederman J., Chow D. Biden commits to cutting U.S. emissions in half by 2030 as part of Paris climate pact. URL: <https://www.nbcnews.com/politics/white-house/biden-will-commit-halving-u-s-emissions-2030-part-paris-n1264892> (дата звернення: 05.03.2025)

⁵¹ Lederman J., Chow D. Biden commits to cutting... Так само.

- **Формування глобальної коаліції.** Паризька угода об'єднує більше 190 держав, що дозволяло створити умови для спільного впровадження екологічних реформ. У цьому контексті США виступали ініціатором спільних ініціатив, що спрямовані на забезпечення прозорості, фінансової підтримки та технологічного розвитку в країнах, що розвиваються.
- **Синергія між політичними і економічними чинниками.** Інвестиції в чисту енергетику, модернізацію інфраструктури та розвиток цифрових технологій безпосередньо впливають на економічне піднесення країн. Цей економічний аспект інтегрувався з політичними стратегіями для підтримки демократичних інститутів.

Забезпечення стабільності демократичних інститутів часто залежить від здатності країни управляти екологічними викликами. Глобальні екологічні кризи, спричинені змінами клімату, можуть викликати соціальну нестабільність, масові міграції й економічні потрясіння. В цьому контексті Паризька угода має вирішальне значення, адже вона стимулює розробку довгострокових стратегій щодо адаптації і зниження негативних наслідків зміни клімату. Для адміністрації Байдена інтеграція екологічних реформ в систему демократичного управління була надважливим елементом.

Одним із ключових напрямків реалізації зобов'язань за Паризькою угодою є адаптація національних стратегій до сучасних викликів. Адміністрація Байдена визначала низку заходів, спрямованих на модернізацію енергетичного сектора, розвиток чистих технологій та зниження викидів парникових газів. Серед основних кроків:

- Введення нових стандартів енергоспоживання для промислових підприємств і будівель,
- Надання фінансової підтримки на інвестиції в чисту енергетику, електрифікацію транспорту та модернізацію електростанцій,
- Створення програм технологічних інновацій, що сприяють впровадженню новітніх рішень для енергозбереження і зниження викидів. Ці заходи були

важливим доповненням до внутрішніх екологічних реформ і створюють платформу для міжнародної співпраці.

Для досягнення глобального впливу Паризька угода використовується як рамкова платформа для співпраці між країнами. Адміністрація Байдена активно працювала над впровадженням спільних проєктів, що об'єднували країни, які прагнуть модернізувати свої екологічні та управлінські системи, на основі моделей, розроблених у США. Серед стратегічних інструментів співпраці:

- **Міжнародні конференції та саміти:** Регулярні зустрічі на високому рівні допомагали узгоджувати національні плани (NDC) і обговорювати прогрес у виконанні зобов'язань. Наприклад, лідерські саміти, що проводилися у форматі віртуальних зустрічей, дозволяли оперативно ділитися інформацією про впроваджені заходи та визначати подальші кроки.⁵²
- **Технічне та фінансове сприяння:** США через свої агентства, такі як USAID і UNDP, надавали технічну допомогу, консультації та фінансову підтримку країнам, що перебувають на ранніх стадіях переходу до сталого розвитку за принципами Паризької угоди. Ці зусилля спрямовані на впровадження технологій для моніторингу викидів, оптимізації енергоспоживання та модернізації інфраструктури.
- **Обмін передовим досвідом:** Спільні навчальні програми, семінари та конференції сприяли тому, що країни-партнери могли перейняти успішний досвід США у впровадженні кліматичних реформ, що мало позитивний вплив на демографічні та економічні показники, важливі для стабільності демократичного управління.

Інноваційні технології займають все більшу роль у реалізації вимог Паризької угоди. Адміністрація Байдена активно інтегрувала цифрові платформи для моніторингу та аналізу даних про викиди парникових газів, що дозволяло

⁵² U.S. Embassy, VA. (2024). *Fact Sheet: President Biden's Leaders Summit on Climate*. URL: <https://va.usembassy.gov/fact-sheet-president-bidens-leaders-summit-on-climate/> (дата звернення: 06.03.2025)

оперативніше реагувати на зміни та коригувати політику. Застосування систем Big Data, штучного інтелекту й Інтернету Речей (IoT) сприяло:

- **Підвищенню точності вимірювань:** Автоматизовані системи дозволяли вести детальний моніторинг промислових процесів, транспортних мереж й енергетичних систем, що давало змогу отримати точні дані про рівні викидів.
- **Розробці інтерактивних звітів:** Цифрові платформи дозволяли країнам регулярно публікувати оновлення про виконання своїх NDC, що сприяло високій прозорості та підзвітності.
- **Оптимізації управлінських процесів:** Інноваційні технології дозволяли оптимізувати взаємодію між державними установами, що відповідають за екологічний контроль, і забезпечують більш оперативне реагування на екологічні кризи.

Ці технологічні рішення слугували важливим інструментом для забезпечення реалізації зобов'язань за Паризькою угодою, сприяючи тим самим не лише екологічній стійкості, а й розвитку демократичних інститутів через підвищення ефективності управління.

Попри численні можливості, існують і суттєві виклики для впровадження зобов'язань за Паризькою угодою:

- **Економічні та політичні перепони:** Країни з різним рівнем економічного розвитку часто стикаються з труднощами при реалізації масштабних кліматичних проектів. Необхідність залучення великих інвестицій, високотехнологічних рішень й адаптації національних економік до нових стандартів може викликати політичне напруження й економічні дисбаланси.
- **Відсутність єдиних стандартів:** Попри існуючі міжнародні рамки, країнам доводиться адаптувати свої системи до умов, що суттєво відрізняються, що може знижувати ефективність впровадження кейсів, розроблених для розвинених економік.
- **Політична воля та внутрішня опозиція:** Незважаючи на загальну підтримку міжнародної спільноти, внутрішньополітичні чинники, включаючи опозиційні

течії та різні політичні інтереси, можуть створити додаткові перешкоди для швидкої імплементації реформ.

Водночас, Паризька угода пропонує значні перспективи для подальшого розвитку:

- **Підвищення фінансової підтримки через міжнародні фонди:** Співпраця з такими інституціями, як Світовий банк і Міжнародний валютний фонд, може забезпечити додаткове фінансування для країн-партнерів, що дозволить модернізувати їх енергетичні системи та впроваджувати інновації.
- **Інтенсифікація обміну технологіями та досвідом:** Розширення програм обміну досвідом і технологічними інноваціями сприятиме створенню глобальної мережі, яка дозволить ефективно адаптувати успішні моделі з розвинених країн до умов країн, що розвиваються.
- **Використання цифрових платформ для підвищення прозорості:** Новації в галузі електронного урядування та систем моніторингу дозволять забезпечити високий рівень прозорості, що є критично важливим для зміцнення довіри як всередині країни, так і на міжнародній арені.

Підсумовуючи, можна зазначити, що Паризька угода є надзвичайно важливим інструментом глобальної політики, який забезпечує універсальні рамки для вирішення актуальних екологічних викликів і сприяє підвищенню демократичних стандартів. Адміністрація Байдена активно використовувала цю угоду як інструмент для:

- Досягнення амбіційних екологічних цілей, зокрема скорочення викидів парникових газів до 50–52% до 2030 року.
- Забезпечення економічної та політичної стабільності за допомогою інтегрованої стратегії, що поєднує внутрішні реформи та міжнародну співпрацю.
- Створення глобальної платформи для обміну досвідом, технологіями і фінансовими ресурсами, що дозволяє координувати зусилля держав для досягнення спільних цілей.

- Підвищення прозорості та підзвітності через сучасні цифрові технології, що є критично важливим для забезпечення довіри серед країн-партнерів і міжнародної спільноти.

Тож можна впевнено стверджувати, що Паризька угода виступала як рамкова платформа, яка дозволяє спрямувати глобальну політику на вирішення найбільш актуальних викликів сучасності, підтримуючи і розвиваючи демократичні цінності, що мають вирішальне значення для стабільності і добробуту у всьому світі. Таким чином, Паризька угода є не просто екологічним інструментом, а потужною рамковою платформою, що інтегрує економічні, політичні та правові компоненти глобальної стратегії підтримки демократії, що є визначальним чинником для формування стабільного та стійкого міжнародного порядку.

Адміністрація Байдена проводила курс, спрямований на просування демократичних цінностей і активне протистояння авторитарним режимам. На міжнародній арені цей курс розглядався як відповідь на зростання впливу авторитарних держав, які використовували інструменти дезінформації, агресивну зовнішню політику та економічний тиск, особливо на Глобальному Півдні.

Досягнення у зміцненні глобальної демократії частково вибиваються через:

- **Протистояння авторитарним режимам.** На фоні зростання авторитаризму, країни-учасниці глобальних об'єднань, зокрема на Глобальному Півдні, стали активно конкурувати з демократичними державами, що ускладнює реалізацію американського курсу. Активність режимів із обмеженими правами людини вплинула на здатність Західних країн до діалогу, а також викликала суперечки щодо підходів до впровадження демократичних реформ у країнах, що розвиваються.
- **Посилення правого напрямку в політиці демократичних країн.** Зростання популістських та правих сил у багатьох демократичних державах позначалося затримкою впровадження багатосторонніх заходів, що спричинило уривчастість у реформи. Правий дискурс, який апелював

до національної безпеки, суверенітету та економічного захисту, часто контрастував з глобальним курсом просування демократії, створюючи внутрішню суперечність і знижуючи ефективність зовнішньої політики.

- **Нестача системної підтримки для України.** Одним із важливих зовнішньополітичних аспектів стало питання підтримки України. Незважаючи на те, що адміністрація Байдена активно формулювала ідею експорту американського демократичного досвіду і виступала за багатосторонню координацію, зовнішньополітична стратегія не завжди могла компенсувати відсутність стійких результатів. Невизначеність щодо підтримки України, як одного з ключових партнерів на глобальній арені, посилювала ускладнення у формуванні спільного зовнішнього курсу та відображалася на загальній ефективності політики, що могло бути сприйнято як «пробуксовка» у протистоянні авторитарним чинникам.

Таким чином, на зовнішній арені результати курсу просування демократії адміністрації Байдена стикалися з серйозними викликами: багатосторонній діалог у відповідь на дії авторитарних режимів, вплив популістських сил і стрімка еволюція геополітичного ландшафту спричиняють зниження ефективності реалізації глобальних ідей. З одного боку, курс дозволяв США консолідувати свою роль як провідної демократії, але з іншого – недостатня систематизація зовнішніх ініціатив, змішання політичної риторики та реальних дій, а також неузгодженість з позиціями деяких союзників призвели до того, що глобальне просування демократії було сприйняте неоднозначно.

ВИСНОВКИ

Адміністрація Байдена зробила ставку на відродження глобальної демократії, спираючись як на історичну спадщину американських конституційних гарантій (поправки, Білль про права), так і на сучасні технологічні можливості для впровадження реформ у зовнішній політиці. Цей підхід мав на меті представити Сполучені Штати як незаперечного лідера на міжнародній арені, виправдовуючи заходи підтримки демократичних процесів у партнерських країнах. Проте на внутрішньому рівні виникла низка питань і критичних зауважень, оскільки частина електорату відчувала, що надмірний акцент на глобальних ініціативах та розподіл значних бюджетних ресурсів на міжнародні проєкти не співвідноситься з реальними нагальними проблемами країни. У сучасних умовах економічної невизначеності, зростання інфляції та соціальних викликів багато хто вважав, що державні кошти повинні бути спрямовані не лише на підтримку зовнішніх альянсів, але й на вирішення внутрішніх питань, таких як забезпечення зайнятості, соціальна безпека та економічна стабільність.

На перший погляд, зовнішньополітичний курс опирався на глибокі історичні традиції та символічну риторику, що мала позитивний іміджевий ефект серед партнерів за кордоном. Уряд активно просував ідеали демократії, демонструючи свою участь у ключових міжнародних організаціях (НАТО, ООН, Паризька угода) та ініціативи з підтримки демократичних процесів у країнах Глобального Півдня. Тим не менше, для багатьох громадян США цей курс виявився віддаленим від їхніх повсякденних потреб. Конституційні гарантії, такі як Білль про права, залишаються важливим інструментом для обґрунтування зовнішньополітичних рішень, але їх адаптація до сучасних викликів, зокрема цифрової епохи, є необхідною.

Частина електорату висловлювала занепокоєння тим, що символічні звернення до конституційних принципів і зовнішньополітична риторика не трансформувалися в конкретні економічні та соціальні зміни, які були б відчутні на місцевому рівні. Економічна невизначеність, високі ціни, проблеми

з інфраструктурою та соціальна нестача залишалися актуальними, тоді як значні бюджетні ресурси направлялися на зовнішні ініціативи. Таким чином, внутрішній розподіл пріоритетів виявився недостатньо гнучким для того, щоб донести до населення конкретні результати реформ.

Моральна критика базувалася на тому, що державні кошти, які могли би підтримати вирішення нагальних внутрішніх проблем, розподілялися на глобальні проєкти, які, хоч і сприяли відновленню міжнародного іміджу США, не давали відчутної вигоди для громадян. Це створило дисбаланс у сприйнятті зовнішньополітичного курсу, через що навіть успішні дипломатичні кроки не знайшли підтримки серед населення, що в кінцевому підсумку відобразилося на виборчих результатах.

Другий аспект аналізу стосується високого рівня бюджетних витрат, що спрямовувалися на зміцнення зовнішніх інституцій. Адміністрація Байдена активно інвестувала кошти у співпрацю з НАТО, ООН, фінансування проєктів співпраці з Глобальним Півднем та впровадження сучасних технологій для забезпечення прозорості виборчих процесів. З одного боку, ці витрати сприймалися як необхідна інвестиція у відновлення американського авторитету на світовій арені та підтримку демократичного порядку, з іншого ж – критики відзначали, що вони не мають очевидного впливу на вирішення нагальних внутрішніх проблем. Участь США у міжнародних організаціях, таких як НАТО та ООН, сприяє зміцненню демократичних інститутів, але потребує більшої координації та врахування регіональних особливостей. Паризька угода виступає не лише екологічним інструментом, але й платформою для просування демократичних цінностей через багатосторонню співпрацю.

Надмірне залучення ресурсів до зовнішньої політики створювало враження, що уряд "забуває" про внутрішні потреби країни. В результаті, навіть якщо з точки зору міжнародної дипломатії бюджетні рішення здавалися ефективними, вони не відображалися у покращенні добробуту населення. Опозиційні голоси підкреслювали, що розтягнення державного бюджету на глобальні проєкти послаблює можливості для фінансування програм,

спрямованих на вирішення економічних і соціальних проблем громадян. Цей дисбаланс між інвестиціями у зовнішню політику та внутрішню ефективність послужив однією з ключових причин електорального провалу курсу Байдена.

Окрім внутрішніх чинників, важливо зазначити, що зовнішня політика адміністрації Байдена також зіткнулася з численними викликами на міжнародній арені, що вплинуло на загальну оцінку курсу. Однією із завдань стійкого просування глобальної демократії було протистояння зростаючому впливу авторитарних режимів, які активно використовували інструменти дезінформації, агресивну зовнішню політику та економічний тиск, зокрема в країнах Глобального Півдня.

Попри те, що політична риторика Байдена була спрямована на підтримку демократичних цінностей і створення альянсів із країнами, що поділяють ці принципи, на практиці процес протистояння авторитарним режимам опинився у складності через кілька факторів.

По-перше, зростання правого популізму в багатьох демократичних державах послаблювало ефективність багатосторонніх ініціатив. Демократичні уряди, що стикаються з внутрішнім тиском через праві ідеологічні течії, часто не були готові для співпраці за рамками своїх національних інтересів. Така політична суперечність створювала перешкоди для узгодженості зовнішніх дій і знижувала впевненість у спільних глобальних заходах.

По-друге, система співпраці із країнами Глобального Півдня потребувала більш гнучкого підходу, оскільки ці регіони мають власну специфіку соціально-економічного розвитку та політичну нестабільність. США, орієнтуючись на універсальну модель просування демократії, не завжди враховували регіональні особливості, що призводило до сприйняття зовнішньої політики як відсталого від реальності тих країн. Це особливо помітно у випадку з підтримкою України, де недостатньо системна координація з іншими західними партнерами і внутрішні суперечності вплинули на загальну ефективність стратегії. Невизначеність і суперечності щодо підтримки України створили додатковий тиск на зовнішню

політику, послаблюючи її авторитет і впливаючи на загальну оцінку курсу як нестабільного та слабо координованого.

Отже, успішне просування глобальної демократії не може базуватися лише на символічних жестах та історичних гарантіях. Необхідно забезпечити глибоку інтеграцію зовнішніх заходів із внутрішніми реформами, щоб ці ініціативи перетворювалися у вимірювані реальні результати, що сприятимуть як міжнародній стабільності, так і покращенню якості життя громадян. Лише через узгодження глобальних амбіцій з конкретними внутрішніми перевагами держава зможе зберегти довіру не лише на міжнародній арені, а й у власному суспільстві.

Очевидно, що повернення США до минулих моделей зовнішньої політики вже неможливе, оскільки міжнародні відносини перебувають в стадії системної трансформації. Майбутня зовнішня політика США має враховувати нову розстановку сил, зростання багатопolarity та виклики, пов'язані з конкуренцією між демократіями та авторитарними системами. Це означає необхідність поєднання стратегічного глобального курсу з внутрішньою економічною стабільністю та суспільним благополуччям. Політичні лідери США мають адаптувати свої дипломатичні підходи до сучасних реалій, впроваджуючи нові моделі співпраці, що враховують взаємозв'язок між економікою, безпекою та соціальними процесами.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що курс Байдена у напрямку просування глобальної демократії, хоч і продемонстрував силу американських цінностей і здатність боротися з авторитаризмом, зазнав критики через невідповідність між зовнішніми амбіціями й реальними внутрішніми потребами. Для досягнення успіху в майбутньому необхідно віднайти баланс між стратегічними міжнародними ініціативами та оптимізацією внутрішніх реформ, забезпечуючи прозорість бюджетних витрат й адаптацію історичних принципів до сучасних викликів. Такий підхід дозволить не лише зміцнити міжнародну позицію США, але й забезпечить реальний вплив на соціально-

економічний розвиток і добробут населення, що є ключовим чинником для збереження довіри та стабільності в умовах глобальних трансформацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. U.S. Constitution. URL: <https://constitution.congress.gov/constitution/> (дата звернення: 20.02.2025)
2. The Bill of Rights: A Transcription. URL: <https://www.archives.gov/founding-docs/bill-of-rights-transcript> (дата звернення: 07.05.2025).
3. **Biden White House Archives.** (2024, 24 вересня). *Remarks by President Biden Before the 79th Session of the United Nations General Assembly, New York, NY.* URL: <https://bidenwhitehouse.archives.gov/briefing-room/speeches-remarks/2024/09/24/remarks-by-president-biden-before-the-79th-session-of-the-united-nations-general-assembly-new-york-ny/> (дата звернення: 25.02.2025).
4. Executive Order 14019–Promoting Access to Voting. URL: <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/executive-order-14019-promoting-access-voting>. (дата звернення: 17.02.2025)
5. **Biden Administration Civil and Human Rights Actions.** (2024). URL: <https://civilrights.org/biden-timeline/> (дата звернення: 22.02.2025).
6. **Brown, M.** (2021). *Modernization of Democratic Systems: A Comparative Analysis.* International Political Science Review, 42(1), 85–102. (дата звернення: 25.02.2025).
7. **Carnegie Endowment for International Peace.** (2021, December). *Global Views of Biden's Democracy Summit.* URL: <https://carnegieendowment.org/posts/2021/12/global-views-of-bidens-democracy-summit?lang=en> (дата звернення: 07.05.2025).
8. **Carnegie Endowment for International Peace.** (2024). *Democracy Policy Under Biden: Confronting a Changed World.* Доступно за адресою: <https://carnegieendowment.org/research/2024/02/democracy-policy-under-biden-confronting-a-changed-world?lang=en> Дата звернення: [Дата звернення].
9. **CGDev.** (2024). A Lookback at The Biden Administration's Development Agenda, Part IV: Democracy, Human Rights, Conflict, and More.

URL: <https://www.cgdev.org/blog/lookback-biden-administrations-development-agenda-part-iv-democracy-human-rights-conflict> (дата звернення: 21.02.2025).

10. **Johnson, A., & Lee, K.** (2021). *Digital Transformation in International Politics*. *Journal of International Relations*, 34(2), 155–175. (дата звернення: 07.05.2025).
11. **NBC News.** (2024). *Biden Will Commit to Halving U.S. Emissions by 2030 as Part of Paris Agreement*. Доступно за адресою: <https://www.nbcnews.com/politics/white-house/biden-will-commit-halving-u-s-emissions-2030-part-paris-n1264892> (дата звернення: 07.05.2025).
12. **Smith, J.** (2022). *Global Democracy and U.S. Foreign Policy: Contemporary Approaches*. New York, NY: Palgrave Macmillan. (дата звернення: 07.05.2025).
13. **United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC).** (2015). *Paris Agreement*. URL: <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/the-paris-agreement> (дата звернення: 22.02.2025).
14. **U.S. Embassy, VA.** (2024). *Fact Sheet: President Biden's Leaders Summit on Climate*. URL: <https://va.usembassy.gov/fact-sheet-president-bidens-leaders-summit-on-climate/> (дата звернення: 06.03.2025) **The Economist.** (2023). URL: <https://www.economist.com/> (дата звернення: 07.05.2025).
15. **Koch B.** Navigating a New Era in U.S. Foreign Policy: Opportunities for Economic Growth, Resource Stability, and Global Peace Initiatives Amidst Conservative Shifts in Europe. URL: https://www.researchgate.net/publication/385620040_Navigating_a_New_Era_in_US_Foreign_Policy_Opportunities_for_Economic_Growth_Resource_Stability_and_Global_Peace_Initiatives_Amidst_Conservative_Shifts_in_Europe (дата звернення: 07.05.2025)

16. Katz J., Kohlenberg N. Democracies are strongest when they stand together. *Brookings*. URL: <https://www.brookings.edu/articles/democracies-are-strongest-when-they-stand-together/> (дата звернення: 06.05.2025).
17. **Journal of Democracy**. (2023). URL: <https://www.journalofdemocracy.org/> (дата звернення: 07.05.2025).
18. **Foreign Affairs**. (2023). URL: <https://www.foreignaffairs.com/> (дата звернення: 07.05.2025).
19. **RAND Corporation**. (2022). URL: <https://www.rand.org/> (дата звернення: 07.05.2025).
20. **Pew Research Center**. (2022). URL: <https://www.pewresearch.org/> (дата звернення: 07.05.2025).
21. Tate R.-M. The new lawsuit that shows facial recognition is officially a civil rights issue. URL: <https://www.technologyreview.com/2021/04/14/1022676/robert-williams-facial-recognition-lawsuit-aclu-detroit-police/#:~:text=The%20suit%20requests%20compensation,%20greater%20transparency%20about%20the,documents%20filed%20on%20Tuesday%20lay%20out%20the%20case.> (дата звернення: 07.05.2025)